

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, VASÁRNAP, 1924 augusztus 10.

217. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

A Bácsmegyei Napló a magyarságnak

Fennállásának huszonötödik évfordulóján felállítja
a Magyar Jogvédő Irodát

A Bácsmegyei Napló megindulásának huszonötödik évfordulóján meg akarja halálni a jugoszláviai magyarságnak szeretetét, ragaszkodását és hűségét, a mi minden nap a hálálkodó irások, köszönő levelek és megtisztelő látogatások egyre növekvő számában jut kifejezésre s ami a lap fennmaradásának és megjelenésének egyetlen alapja.

Éppen mai vezércikkünkben írunk arról, hogy az egyik beogradi lap milyen gonoszul kiagyalt rágalmakkal bujtogat a vajdasági magyarság ellen. Azt állítja, hogy mi — akik, fájdalom, nem jutunk szóhoz a közigazgatásban, nem beszélhetünk anyanyelvünkön a bíróság előtt s akiknek a kulturához való elemi jogát rendeletek és igazgatók elvegyelemezték — mi csapatjuk el és nevezzük ki a köztisztviselőket s elnyomjuk saját hazájukban a szlávokat. *Aki ismeri a viszonyokat, derűsen halad el a rágalom sártengere mellett. De ki ismeri a viszonyokat? A vajdaság ügyeit nem a vajdaságiak intézik s azok a tényezők, akiknek tudása, ítélete és meggyőződése az ország közvéleményét teszi ki, legnagyobb részt csak a lapközleményekből ismeri azokat a viszonyokat s azokat az embereket, akik fölött határozni kell. *Aliquid semper haeret* — valami mindig tapad, mondja a latin szállóige s lehet a rágalom a legfantasztikusabb s lehet a gonoszság a legelvetemültebb, megzavarhatja ha nem is a tényállítással, de az emlékével a legtisztább ítéletű férfiak gondolkodását is. Az az idegesség és türelmellenség, amivel sokáig a magyarság jogos és alkotmányos törekvéseit fogadták, nem kis mértékben azokban a sajtóközleményekben keresik magyarizátukat, amelyek hol itt, hol amott, de legalább minden harmadik napon magyar összeesküvéket lepleztek le. Természetesen nem a rendőrség leplezte le ezeket az összeesküvéket, nem az ügyészség fogatta össze a magyar irredentákat, csak a lelkiismeretlen és hazug újságközlemények.*

S amikor ilyen tervszerűen mérgezték meg azt a közszellemet, azt az atmoszférát, amiben a magyarságot érdeklő minden intézkedés és határozat megszületett, sőt: amiben minden felelőtlen cselekedet ötlete felvetődött, mit tehetett, mivel védekezhetett ezzel szemben a védtelen magyar-

ság. Valljuk be: semmit. Mert, ha olykor a vajdasági magyar lapok vissza is verték a támadásokat s megcáfolták a rágalmakat, a közvélemény ítélete ellen nem védhették meg a rágalmakkal szemben a magyarságot, nem enyhíthették a magyarsággal szemben kialakuló közszellemet sőt — fájdalom — befolyást sem gyakorolhattak a közvélemény kialakulására, mert a magyar lapokat mégis csak a magyar tömegek olvassák. Magunkat meggyőzhettük arról, hogy nem vagyunk árulók, nem vagyunk irredenták és illoyalisak sem vagyunk, de mit használt ez a meggyőzés, hiszen mi, magyarok csak tudjuk magunkról, hogy milyen hűséges és engedelmes polgárai vagyunk hazánknak. A szerbiai gazdálkodó, a horvát kereskedő, a boszniai iparos, a szlovén tanító nem olvassa a magyar lapokat s nem vesz tudomást a cáfolatok dandárjairól. Ők csak a rágalmakat olvassák, csak a bujtogatást hallják, csak magyar kémeiket és magyar összeesküvéket látnak, pedig az országos közvélemény kialakulásánál majdnem kizárólag csak nekik van szerepük, ezerszer annyi, mint a néma magyarságnak.

A harcot ott kell felvenni, ahol az ellenfél támad.

Az országos közvélemény felvilágosításának munkáját ott kell elkezdeni, ahol a rágalmak hadjárata folyik: a beogradi sajtóban. A Bácsmegyei Napló a lap megindulásának huszonötödik évfordulóján felállítja Beogradban a Magyar Jogvédő Irodát. Ennek az irodának legelső feladata az lesz, hogy ha az ország bármelyik lapjában a magyarságot rágalmazó, a magyar törekvéseket denunciózó, vagy a magyar érdekekre kártékony cikk jelenik meg, meg fogja cáfolni, helyre fogja igazítani a rágalmat abban a lapban, amelyikben a rágalmazó cikk megjelenik. Ha lesz olyan lap, amelyik a cáfolatnak nem ad helyet, a Magyar Jogvédő Iroda gondoskodni fog arról, hogy a cáfolat egy nagyobb nyilvánosságú beogradi lapban a helyreigazítás közlését megtagadó lap megbélyegzésével jelenjék meg. A Magyar Jogvédő Iroda ki fogja küldeni alkalmazottait az ország bármelyik részébe, ahol olyan események történtek meg, melyek alapján a magyarságot meg rágalmazták s a helyszínen szerzett bizonyítékokkal s hatósági megállapításokkal fog helyreigazításának súlyt és jelentőséget adni.

De a Bácsmegyei Napló által fölállított Magyar Jogvédő Irodának lesz más munkaköre is. Minden magyarnak, akit jogtalanság ér, a Magyar Jogvédő Iroda rendelkezésére áll. A Magyar Jogvédő Iroda ezzel csak folytatni fogja, de nagyobb apparátussal, nagyobb felkészültséggel és nagyobb mozgékonytsággal azt a munkát, amit eddig is vállalt és teljesített a Bácsmegyei Napló. Akinek bármelyik hatóság előtt van elintézetlen kérvénye, beadványa, a Magyar Jogvédő Iroda megsürgeti az elintézését, értesítést küld az elintézés módjáról, vagy tanácsot ad, hogy a kedvező elintézés milyen módon, esetleg milyen hiányok pótlása után érhető el. A Magyar Jogvédő Irodának szánt levél címezhető a Bácsmegyei Napló szerkesztőségébe, de küldhető közvetlenül a Jogvédő Iroda címére is: Beograd, Prizrenka-utca 6. (telefon: 3609.) A Magyar Jogvédő Iroda természetesen minden magyarnak minden díj nélkül rendelkezésére áll, tekintet nélkül arra, hogy a Bácsmegyei Naplónak előfizetője, vagy olvasója-e.

Nem akarjuk vázolni az áldozatokat, amivel ennek az új magyar intézménynek fölállítása és fentartása jár. A költség és kockázatvállalás a miénk, a haszon, amit elérhet, az eredmény, amit fölmutathat, legyen az egész jugoszláviai magyarságé. A Bácsmegyei Napló nem tagadja, hogy megfizethetetlenül sok hálával tartozik a jugoszláviai magyarságnak, amelynek támogatása és szeretete tartja el a lapot s melynek ragaszkodása és hűsége a legválságosabb napokban is vigasztalóan és bátorítóan mutatkozott meg. A Bácsmegyei Napló a huszonötödik évfordulót azzal is emlékeztetessé akarja tenni, hogy a magyarság részére önzellenül és ellenszolgáltatás nélkül megszervezi azt a sajtóvédelmi szolgálatot, aminek hiányát minden magyar már régóta fájdalmasan érzi.

És most a magyarság iránti hálával és szeretettel s a magyarság felénk forduló hálájának és szeretetének őszinte megbecsülésével ajándékozunk a jugoszláviai magyarságnak a Magyar Jogvédő Irodát.

Pártközi értekezlet a deklarációs vita megrövidítésére

Az ellenzék folytatja az ostromot a kormány ellen
A szkupstina ülése

Beogradból jelentik: A parlamentben változatlan hevességgel folyik a kormánydeklaráció fölötti vita, amely a politikai élet minden egyéb megnyilvánulását annál is inkább háttérbe szorítja, mert a kormány mindaddig, amíg a nemzetgyűléstől a bizalmi szavazatot meg nem kapja, nem akar semmiféle mélyreható intézkedést tenni. Egyre inkább nyilvánvalóvá válik, hogy a vita végeztével a fölvetett bizalmi kérdésre a szkupstina többsége a kormány mellé fog állni és a kormány ezért elérkezettnek látja az időt arra, hogy az ellenzék vezetőivel tárgyalásokat kezdjen a vita megrövidítéséről.

Jovanovics Ljuba házelnök a miniszterelnök megbízásából szombat délután félöt órára értekezletre hívta az összes pártok vezetőit, hogy ezt a kérdést megbeszéljék. A kormánynak az volt a kívánsága, hogy a deklaráció fölötti vitát kedd estig zárják be, miután ennyi idő alatt valamennyi párt szónokai bőségesen foglalkozhatnak a kormánydeklarációval. Az ellenzéki pártvezetők eleinte hajlandóságot is mutattak a megegyezésre, amely azonban később mégis meghiusult

a radikálisok ellenzésén. A radikális pártok ugyanis még tizen-nyolc szónoka van hátra a vitára föliratkozottak közül, akik nem akarnak elállni beszédük elmondásától. A párt szónokai: Tászić Vlajko, Peles Dusan, Grgin Dusan, Simonovics Milán, Gyorgyevics Mito, Pasics Nikola, Stepanovics M., Majkics Koszta, dr. Subotics M., Dmitrievics Mito, Zulyevics Alexa, Rankovics Mihajlo, Szretkovics Milán, Pavlovics M., Andrics Vlada, Dodics Alexander, Maksimovics Bozsó és Csirkovics Jován. Rajtuk kívül fölszólalni készül még a Pribicevics-párt több tagja, úgy, hogy hosszú vitára van kilátás, tekintettel arra, hogy a házszabályok csak annyiban korlátozzák a kormánydeklaráció fölötti vitát, hogy egy szónok csak két óra hosszat beszélhet.

A pártközi konferencián szóba került az a kérdés is, hogy a parlament méltósága érdekében mérsékelni kellene a viták hangját is. A pártok vezetői megállapodtak abban, hogy oda fognak hatni, hogy az utóbbi időben túlságosan fölkorhacsolt szenvedélyek lecsillapodjanak és a szkup-

stina tekintélye megóvassék.

A házelnök szóba hozta végül az egybegyűlt pártvezérek előtt, hogy a parlamentnek képvisel-tetnie kell magát a *berni interparlamentaris konferencián*, amely augusztus 22-ikén kezdődik és azt javasolta, hogy a kormánypártok hat tagját, az ellenzéknek pedig négy tagját — még pedig két radikális-pártit, egy Pribicsevics pártit és egy szociáldemokratát — küldjék ki a berni konferen-

A parlament szombati ülése

A nemzetgyűlés ülését délelőtt háromnegyed tizkor nyitotta meg Jovanovics Ljuba elnök. A napirend első pontján két Radics-párti képviselő mandátumának igazolása szerepelt. Az igazoló bizottság jelentésében a mandátumokat verifikálásra ajánlotta. Vilder (önálló demokrata) kifogást emelt Dosen Marko mandátumának igazolása ellen, azzal az indoklással, hogy Dosen nemrégiben cikket írt a Bécsben megjelenő „Balkáni konföderáció” című folyóiratba, amely, szerinte Alekszandrov Tódor lapja s a bolsevista és macedon érdekeket szolgálja. Beszédében ismertette az első szám tartalmát, amelyben Dosennek értekezése is megjelent Starcsevicsről. A beszéd során a radikálisok és Pribicsevics-pártiak többször támadó megjegyzést tettek a kormány és a Radics-párt ellen. A szónok végül azt javasolta, hogy mielőtt Dosen mandátumát igazolják, állapítsák meg, hogy a cikket valóban ő írta-e.

Vilder szavára senki sem válaszolt, hanem az elnök mindjárt szavazásra tette fel mindkét mandátum igazolásának kérdését. Az igazoló bizottság javaslata ellen szavaztak a radikálisok és az önálló demokraták, míg a többi pártok a javaslat mellett szavaztak, úgy, hogy az igazolásnak szemmel látható többsége volt. Az elnök a mandátumokat igazoltnak jelentette ki.

A szavazás után az elnök rövid szünetet rendelt el, amely alatt a kormánypárti és ellenzéki képviselők közt heves szócsata folyt, ebben azonban a Radics-párti képviselők nem vettek részt és közben lassanként kimentek az ülésteremből.

A kormánydeklaráció vitája

Szünet után áttértek a napirend második pontjára, a kormánydeklaráció fölötti vita folytatására.

Jovanovics Vászta dr. (radikális) szépen felépített nagy beszédben mondott bírálatot a kormánynyilatkozat fölött. Szerinte a *kormánytagjai nem képviselik az államegység gondolatát és ezzel veszélyeztetik az évszázados harcokban kivívott nemzeti ügyet*. Támadta a kormányt a *Balkán szerkesztőjének letartóztatása* miatt, akit szerinte a közoktatásügyi miniszter pusztán személyes gyűlöletből juttatott börtönbe. Rámutatott Radics moszkvai utazására és idézte meggyilkolt Draskovics belügyminiszternek Tomjenovics akkori horvát bánhoz intézett levelét, amelyben Radics mozgalmát *szecesszionistának* mondja és a *legélesebben elléli*. Szerinte a mostani kormány is ilyen szecesszionista politikát folytat. Kijelentette, hogy veszedelmesnek tartja az államegységre Radics horvátországi, macedóniai és boszniai akcióját és nem azo-

ciára. A radikálisok keveselték a számukra fenntartott két helyet s emiatt az értekezlet nem egyezett meg ebben a kérdésben, amelyet alkalmasint úgy fognak megoldani, hogy a szocialistáknak fenntartott helyet is átengedik a radikálisoknak. A kormány pártjai számára fenntartott helyekből részt kapnak a Radics-pártiak és a német-pártiak is, az utóbbiak nevében Krafft István dr. utazik el.

nosítja a horvát népet a horvát politikussal. Kijelentette végül, hogy a kormány iránt nem viseltetik bizalommal. Beszédét a jelenlevő kevésszámú radikális képviselő zajosan megtapsolta.

A parlament alelnöke a miniszterelnök ellen

Dragovics Milutin (radikális), a parlament alelnöke volt a következő szónok. Mindenekelőtt kijelentette, hogy mint paraszti ember, egyszerűen és népiesen fog beszélni, azt fogja elmondani, amit a nép érez és ami a népek fáj. Ezután éles személyes támadást intézett Davidovics miniszterelnök és Pecsics építészeti miniszter ellen. Davidovicsot azzal vádolta, hogy Korfuban különbéket követelt. A szónoknak ez az állítása nagy vihart váltott ki, ingerülten kiáltották közbe a demokrata-párton:

— *Közönséges hazugság!*

Pecsics minisztert azzal vádolta meg a szónok, hogy Szerbia megszállása idején Nisbe ment, hogy ott szabotálja a nép ellenállását a megszállók ellen és dicsérte az osztrák közigazgatást. (Heves tiltakozás a kormánypártok oldalán.) Szemére vetette a Radics-pártnak, hogy nem válaszoltak tegnapi Trifkovicsnak arra a kérdésére, hogy kinek szánták Macedoniát. A kormány, véleménye szerint olyan elemektől függ, akik nem garantálják a nemzeti egység politikájának folytatását. Nincs kifogása az ellen, hogy horvátok és szlovének üljenek a kormányban, de olyan embereket kellett volna ezekre a helyekre kiválasztani, akik az egység gondolatának föltétlen hívei. Ez a kormány opportunus és gyáva. (Tiltakozás a kormányoldalon.) Felemlítette, hogy a zagrebi hivatalos lapban a belügyminiszternek egy távirata jelent meg, amely szerint a parlament első ülésén a Radics-párti képviselők is éljenezték a királyt. Sajnos, ő ezt az éljenezést nem hallotta, bár nagyon örült volna neki. Fölhívta a Radics-párti képviselőket, hogy ismételjék meg az ovációt. (Taps az ellenzéken, a Radics-pártiak nyugodtan ülnek helyeiken, Kobasica radikális-párti képviselő pedig közben éljenezte a királyt.)

Davidovics és Petrovics válasza Dragovicsnak

Dragovics képviselő beszédére Davidovics miniszterelnök válaszolt és felháborodással utasította vissza mindenekelőtt Dragovicsnak azt a vádját, hogy ő 1917-ben különbéket követelt. A háboru alatt együtt dolgozott Trifkovics Márkóval, aki tanúságot tehet mellette. De hivatkozott Pasicra is, akit felszólított, hogy miután jól tudja, hogy a vád teljesen alaptalan, cáfolja meg Dragovics állítását. Kijelentette végül, hogy bármikor hajlandó alávetni

magát a nép ítéletének. (Taps a kormánypárton.)

Petrovics Nasztáz belügyminiszter személyes kérdésben szólalt fel, miután Dragovics megvádolta, hogy elárulta a radikális-pártot és a választóit, akik mint az egység és az alkotmány védőjét küldték a parlamentbe. A radikálisok abcugolása közben elmondotta, hogy már a radikális klubban is kitünt, mint olyan ember, aki nem helyesli Pasic politikáját és különösen nem egyezik véleménye a klubbal az ország belső berendezését illetően. Azelőtt és most is az állami berendezés ellen beszélt és mindig rámutatott, ha tette, azokra a hibákra, amellyel az alkotmányt tető alá hozták. A radikális klubban is több ízben fej-tette ki állásfoglalását az alkotmány ellen.

Közbeszólások (a radikális-párt soraiból): Nem igaz!

Dodics radikális képviselő (Petrovics belügyminiszter felé): És ilyen ember ül miniszteri székből!

Petrovics Nasztáz beszéde folytatásában megvádolta Pasicot, hogy a radikális-pártban tanúsított ellenzéki magatartása miatt választókerületében ellene hivatalos jelöltet állított és egyáltalán nem válogatott eszközeiben, hogy őt lehetlenné tegye. Eszerint azok, akik most oly sokat beszélnek az egységről, sok olyan dolgot csináltak, amely ezt az egységet a legjobban veszélyezteti.

Felkiáltások a radikálisok oldalán: Milyen dolgok ezek?!

Petrovics Nasztáz: Azok a provokációk is ilyenek, amelyekkel itt három nap óta provokálják Radicsékat. (Gúnyos tiltakozás az ellenzéken.) Az én magatartásomnak köszönhető a verifikációs bizottság-

ban, hogy Radicsék bejöhetnek a parlamentbe.

Dragovics pergőtűzben

A belügyminiszter után Szekics demokrata képviselő szólalt fel, aki Dragovics azon kijelentésére, hogy Szávics újságíró letartóztatják, ő pedig nem, kijelentette, hogy ő sohasem állott semmiféle büncselekményért bíróság előtt.

Dragovicsnak személyes kérdésben egyébként Pecsics építészeti miniszter is válaszolt, aki erélyesen visszautasította Dragovics rávonatkozó vádjait, majd Popovics Gyoka demokrata kért szót és ő is visszautasította Dragovicsnak azt a kijelentését, hogy ő a háboru alatt Oroszországba szökött volna. Elmondotta, hogy Oroszországba Hadzsics tábornokkal utazott az ott tartózkodó dobrovoljacok megszerzésére.

Az elnök ezután az ülést déli tizenkét órakor berekesztette.

A délutáni ülés

A délutáni ülésen az érdeklődés már megcsappant és sok pad üresen állott. Az ülés első szónoka Grgurovics boszniai radikális képviselő volt, aki éles hangon bírálta a kormány-deklarációt. Temperamentumos beszédét több ízben tapsokkal szakította félbe a radikális-párt.

Utána Bjelica Petár radikális képviselő emelkedett szólásra. Jóizü beszéde nagy derűtséget kelet a Házban. Bjelica egyszerű parasztember, amire beszédében több ízben is hivatkozott.

Az ülés utolsó szónoka Sztanojevics Áca nagyszerb képviselő volt, akinek beszéde után Jovanovics házelnök az ülést hét órakor berekesztette és a következő ülést hét-főn délelőtt kilenc órára tűzte ki.

Az alekszandrovói Szent Kut

A katolikus egyház eláll a tiltó rendszabályok tervétől
Felszentelik a szuboticiai bucsujáróhegyet

Künn, a Szentai-uton túl, az országút elején keskeny dülő vezet le a tágas tisztásra, ahol a Szent Kut áll. Ez a terület már Alekszandrovó külvárosához tartozik, köröskörül szántóföldek, jobbra fut a szentai vasutvonal és a szántók között, benn a lapály, amelynek telekkönyvi tulajdonjoga a katolikus és a görögkeleti szerb hitközség között oszlik meg. A tisztáson túl magas kukoricások, emelkedések, fasorok zárják el a kilátást, mintha a realitások világát választanák el a hit és a csodák világától. Mert a csoda babonás hite vezet ide azoknak az embereknek tömegét, akik időközönként ellepik ezt a helyet, énekes imádságokkal, áldozásokkal, hogy a csodatévő forrás vizével érintsék testüket. Évtizedek óta bucsujáró hely a Szent Kut, bár nem volt mindig olyan forgalmas, mint manapság. Régente, amikoriban még a lovagias afférek divatja járta, a szuboticiai párbajhősök is a Szent Kut-hoz zárandokoltak és itt vívták lovagi harcaikat, a környék tanyái népének nem kis riadalmára.

Az egyház hosszú ideig hallgatólagos beleegyezéssel tűrte a bucsujáró egyszerű nép spontán csodalisztelését, habár itt az egyház hivatalosan semmiféle csodat sem deklarált. A legutóbbi időben már messze vidéken is hire terjedt a csodaforrásnak és a hét bizonyos napjain a vajdasági falvakból, kocsikon és gyalog, néha ezrekre menő tömeg keresi fel ezt a helyet.

Két kereszt, két nyitott pitvar és két csodaforrás is van itt, egymás-

tól néhány lépés távolságra: az egyik a katolikusoké, a másik a görögkeletieké. A szerbek piros márványkeresztje nyugat felé néz, rajta ez a cirillbetűs felírás:

»Isten dicsőségére dr. Manojlovics Vladislávné Melánia, 1914.«

A kis, oszlopos pitvar homlokán márványkocka hirdeti: »Mijatov Ilija adományozott 200 forintot, 1883.« Belül, az egyetlen falból vascső áll ki, itt ömlik a forrás vize, felette gyertyafüstös parkányon, egy bádagrafestett Szűzmária-kép előtt leégett gyertyavégek és néhány szem alma, meg szilva, áldozatul az Istenanyának. Egy másik, a falra erősített bádokép alatt, a szegről hajtűcsomó lóg, a csodavízben megmosdott asszonyok hagyták itt hajtűiket, mint Lourdesban a nyomorékok a mankóikat.

A katolikusok kőkeresztje pár lépéssel odébb van és déli irányba tekint:

»Isten dicsőségére emeltette Sándor község katolikus közönsége, 1893.«

A kereszt mögött áll a pitvar, elől nyitott és benn a falakon szentképek, koszorúk, kegyszerek függnek. A középső falat vasráccsal védett, nagy Mária-kép díszíti, az aranybetűs márványtábla szerint:

Lourdesi Mária
Maria von Lourdes
Lourdska Gospo

1914.

A Szentcsalád-képen az adományozó neve: Belák Jolánka, egy Madonna-képen Ana Boldog név olvasható. A frissen meszelt falakon

ákombakomos ceruzairások örökitik meg a jámbor bucsusok neveit, például »Szüdeczki Julcsa itt volt urszenváltozásra.« — »It voltak Bakos Liza és Kopunovics Agnes« — 1924.

Maga a Szent Kut közvetlenül a kápolna mögött van. Egyszerű szivattyus kut, tiszta, hideg, iható víz folyik belőle. A néphit szerint ennek a víznek csodatévő ereje és hatása van: mindenféle betegséget gyógyít, de különösen a női bajokat. Csak inni kell belőle, vagy megmosakodni benne és hinni, hinni.

A bucsusok száma különösen az utóbbi években növekedett meg, amióta a megszokott kegyhelyeket, a Baja melletti Vodicát és Máriagyűdöt a határ elzárta az itteni hívek elől. A csodahit most már komoly gondot okozott a katolikus egyháznak és egy időben felmerült az a terv, hogy az alexszandrovói bucsujárásra egyházi tiltalmat hirdetnek ki és a bucsusokkal szemben szigorú retorziót alkalmaznának, amely a szentségkiszolgáltatás megvonásáig is elment volna.

Utóbb azonban az egyház arra a belátásra jutott, hogy a megszokás igen szorosan fűzi a híveket a Szent Kut kultuszához, továbbá, hogy a népet nem lehet eltántorítani attól, hogy vallásos érzelmeinek bárhol kifejezést adjon. Ezért most elhatározták, az egyház fel fogja avatni a bucsujáróhelyet és ezzel az aktussal, bár nem ismeri el az alexszandrovói csuda létezését, de lehetővé teszi, hogy a zarándokok felszentelt imahelyen ájtatoskodjanak.

Az avatást a szuboticei Szt. Rókus-plébánia fogja legközelebb ünnepélyes formák között végrehajtani.

Hamis hírek

Brünnben fölfedezett Napoleon-relikviákról

Letartóztatták Bassano álgrofot

Néhány külföldi lap nyomán egyik szuboticei nemszláv hírlap azt a szenzációs hírt közölte, hogy Napoleon több száz ismeretlen levelét megtalálták egy Bassano nevű brünni napidíjas birtokában. Ez a hír valótlannak bizonyult és az állítólagos gróf Bassano Lipót, aki elhitette magáról, hogy Napoleon híres miniszterének unokája és hogy birtokában fölbecsülhetetlen értékű Napoleon-relikviák, a császár ismeretlen levelei vannak és egy halotti maszk, amely egymagában 50.000 dollárt ér, leleplezték s Bassanót a brünni rendőrség letartóztatta. Kiderült, hogy az álgrof közönséges szélhámos, a törvényszéki elmeorvos azonban az első futólagos vizsgálat után elmebajosnak tartja.

A leleplezés még csütörtökön történt Brünnben. Sempé brünni francia konzul a maga hatáskörében nyomozni kezdett és jelentést tett Prágába a francia követnek, hogy az eset egy nagyszabású szélhámoság.

A prágai francia követ nyomban följelentést tett a brünni rendőrségnek, amely így jött rá, hogy csalónak ült fel. Az álgrof Bassano örízkedett attól, hogy bárkinek is megmutassa Napoleon „sajátkezű” leveleit vagy a halotti maszkot, ellenben annál bőbeszédűbben mondta el a jelentkező könyvkiadóknak és Napoleon-kutatóknak, hogy mit tartalmaznak a levelek?

Tegnap órák hosszat faggatták a brünni rendőrség az ál-Bassanót, akitől időközben megállapították, hogy igazi neve Marek Lipót, 1921-ben vette fel a Bassano nevet és a grófi címet, amelyet önként adományozott magának és előbb az adóhivatalhoz állott be díjnoknak, aztán a postára került. A kihallgatásakor megtagadott minden fölvilágosítást.

Mikor aztán a rendőrtisztviselő a szemébe mondta, hogy az állítólagos Napoleon-relikviák vagy nem léteznek,

vagy hamisítványok, bevallotta, hogy így akart vagyonhoz jutni, de váltig megmaradt amellett, hogy grófi leszármazása kétségtelen s azt okmányokkal tudja igazolni.

Annai bizonyos, hogy az álgrof kitűnően ismeri a Napoleon-korszak törté-

nelmét, csak azért tanult meg franciául, hogy tanulmányozhassa Napoleon irdalmát és Kircheisen berlini tanár vele állandó levelezésben állott. A rendőrség azt hiszi, hogy Marck Napoleon-leveleket hamisított s ilyen irányban terjeszti ki most a vizsgálatot.

A Magyar Párt feloszlatása ellen benyújtotta panaszát az államtanácshoz

A jövő hétre várható a Magyar Párt működésének ideiglenes engedélyezése

Az új kormány megalakulása óta számos ígéret hangzott már el felelős államférfiak részéről a Magyar Párt működésének engedélyezésére vonatkozólag. Ezeknek a nyilatkozatoknak egy része kapcsolatba hozta a Magyar Párt jogainak visszaállítását a párt által az államtanácshoz benyújtandó panasszal. Tudvalevő, hogy a feloszlatott Magyar Párt a betiltó kormányrendelet elleni panaszát mindeközéig nem nyújthatta be az államtanácshoz, mert a jogorvoslat megszerkesztése igen nagy munkát és utánjárást igényelt.

A napokban beogradi szerkesztőségünk jelentése alapján közöltük már, hogy a Magyar Párt működésének engedélyezése a legközelebbi napokban meg fog történni. Mint a *Bácsmegyei Napló* most a volt Magyar Párt elnökségétől értesül, a Magyar Párt

panasza már elkészült és azt be is nyújtották az államtanácshoz.

Ezzel kapcsolatban aktuálissá vált a Magyar Párt működésének újbóli engedélyezése is. Miután a kormánynak az az intenciója, hogy a Magyar Párt feloszlatásának jogtalanságát bírói ítélet állapítsa meg, viszont a magyarság politikai szervezkedésének engedélyezését a kormány nem akarja sokáig elodáztatni, ezért, beavatott helyen szerzett értesülésünk szerint a Magyar Párt működését a kormány úgy fogja lehetővé tenni, hogy az államtanács döntéséig felfüggeszti a Magyar Párt feloszlatására vonatkozó rendeletet.

A kormány ilyen értelemben már a legközelebbi napokban közzéadott rendeletet fog intézni a vidéki hatóságokhoz, úgy, hogy a Magyar Párt működésének engedélyezése még a jövő hét folyamán várható.

Herriot hazautazott Párisba

Ellentétek a francia delegáció tagjai között a Ruhr-vidék katonai kiűritése kérdésében

Londonból jelentik: Herriot francia miniszterelnök szombaton repülőgépen hazautazott Párisba, hogy a vasárnapi minisztertanácsban beszámoljon a szövetségközi konferencia eddigi munkájáról. A lapok úgy tudják, hogy a párisi minisztertanácsban a Ruhr-terület katonai kiűritéséről lesz szó és azokról a kompenzációkról, amelyeket Franciaország az engedelemért Németországtól követelni fog.

Az angol delegáció maga Macdonald is úgy vélekedik, hogy addig a konferencia nem zárulhat be és nem hivatkozhatik eredményre, míg a Ruhr-terület katonai kiűritésének kérdése nincs megoldva. Ugyanezt a felfogást vallják a németek is, akik a bizottságokban sok mellékes kérdést szándékosan nyitva hagytak, hogy a bizottsági tárgyalásokkal párhuzamosan a delegációk vezetőinek időt engedjenek a Ruhr-probléma megvitatására. Az angol delegáció szerint először meg kell oldani a katonai kiűrités dolgát és arra záros határidőt kell megállapítani, akkor aztán önként, automatikusan leperog a konferencia programja.

Miért utazott haza Herriot?

A lapok szerint két motivuma van annak, hogy Herriot elszánta magát a párisi utra. Az egyik az, hogy a francia delegáció kebleiben eltérőek a vélemények arról, hogy mit kérjenek Németországtól, illetőleg Angliától a Ruhr-terület hamaros kiűritéséért. Míg ugyanis Herriot arra helyezi a főszólyt, hogy Németországtól kedvező kereskedelmi szerződést kapjon, addig Clementel ezzel nem éri be, hanem Angliától is jelentős gazdasági engedményeket akar kérni, mindenképp a háborús tartozás és a reparációk felosztása dolgában Spaaban kötött megállapodásnak módosítása tekintetében. Nollet tábornok hadügyminiszter még nem akarja kiűriteni a Ruhr-

területet és arra hivatkozik, hogy a katonai megszállás az egyetlen eszköz, amellyel Angliától el lehet érni, hogy Franciaország területi biztonsága érdekében paktumot kössön.

Herriot és Theunis a londoni lapok közlései szerint a legélesebben elítélik Clementel pénzügyminiszter és Nollet hadügyminiszter felfogását és Herriot azt vetette ellene, hogy Franciaországra nézve itt becsületbeli kérdésről van szó. Franciaország ugyanis szavát adta, hogy csak addig marad a Ruhr-területen, míg a szövetségesek ottani szervei és intézményei legyveresen védelemre szorulnak és míg a megszállással a reparációs szolgáltatások teljesítését kell biztosítani. A francia miniszterelnök két miniszter-társával szemben határozottan a mellett érvelt, hogy taktikai szempontból sem helyes Franciaország területi biztonságát a Ruhr-vidék katonai kiűritésének kérdésével kapcsolatba hozni.

Herriot-t ezek az ellentétek készítették a hazautazásra, tulságosan nagyra érzi a felelősséget és azt a minisztertanácsal és a köztársaság elnökével akarja megosztani.

Augusztus közepén tartják meg a párisi értekezletet

Párisból jelentik: A szövetségközi adósságok rendezésére tervezett konferenciát a *Petit Journal* értesülése szerint augusztus 15. és 20. között Párisban fogják megtartani. Az értekezleten az Uniót Kellog és Logan fogják képviselni.

A francia vasutasok elhagyják a Ruhr-vidéket

Berlinből jelentik: A *Vossische Zeitung* egyéni jelentése szerint a Ruhr-vidéken azokat a francia vasutasokat, akik a német vasutasokkal együtt teljesítettek szolgálatot, most visszarendelték a szolgálatból

és francia vonalakra osztották be.

Összehívják a birodalmi gyűlést

A Vorwärts értesülése szerint a birodalmi kormány, a londoni konferencia befejezése után összehívja a birodalmi gyűlést, hogy a Dawes-tervezet végrehajtásához szükséges javaslatokat letárgyalják. A birodalmi gyűlés összehívása augusztus 18-ára várható.

Mussolini a fascizmus válságáról

„A fascizmust nem lehet kitörölni az olasz történelemből“

Rómából jelentik: A fascista nemzeti tanácsban Mussolini beszédet tartott, amelyben kifejtette, hogy ha valaki kiemelkedő helyet foglal el a fascista-pártban, vagy a kormányban, annak makulátlan életet kell folytatni.

A Mateotti-esetre áttérve, Mussolini kijelentette, hogy a Mateotti elűnésével előidézett izgalom mindennekeltő a büncselekmény minőségének és a főreszesek kiltének tudható be. Ha ez utóbbiaknak a kormánnyal és párttal semmi dolguk nem lett volna, úgy a gyilkosság hatása igen gyöngén mutatkoznék. De arról van szó, hogy olyan emberekre kellett lesújtani, akik hozzá igen közel állottak és egyesek éppen erre a közelségre építették számításukat. A miniszterelnök azután a fascizmus nagy teljesítményeire utal, majd így fejezte be beszédét:

— Az ellenzék a fascizmust a parlamentben izolálni akarja, még pedig úgy, hogy egyenletlenkedést szít a parlamenti többség között. Hogy ezt az elszigeteltséget kikerüljük, össze kell tartanunk, de még akkor is, ha szavazatokat vesztenénk, lehetetlen volna egy másik kormányt életre kelteni, mert 250 fascista mindig ellene szavazna. A fascista kormánnyal, a római bevonulással nem lehet könnyen végezni és a fascizmust nem lehet kitörölni az olasz történelemből.

Koleragyanus tünetek közt meghalt egy újságíró a bécsi hajón

Bécsből jelentik: A *Szent István* hajó fedélzetén, amely csütörtökön este indult Budapestről Bécs felé, Pozsony előtt koleragyanus tünetek között hirtelen meghalt Horovitz Gusztáv magyar újságíró, aki Aradról került néhány év előtt Budapestre, ahol hetilapoknak dolgozott. Horovitz halála nagy rémületet keltett a hajó utasai között, különösen akkor, amikor megtudták hogy Horovitz nem régen kolerával fertőzött vidéken járt, ahonnan magával hozta a szörnyű betegséget.

A hajó személyzete kötelességszerűleg jelentést tett a gyanus esetről a legközelebbi állomásnak, ezért aztán Pozsonyban feltartóztatták a hajót és senkit sem engedtek partraszállani. A holttestet nagy óvatossági intézkedésekkel bevitték a járványkórházba és ott nyomban felboncolták. A boncolás meglepő eredménnyel végződött, amelyben kiderült, hogy a hajó utasai minden ok nélkül voltak halálos izgalomban napokon keresztül. A boncolás alkalmával ugyanis megállapították, hogy a halál oka szivszéllhűdés volt, mire a hajót ötörai vesztégar után továbbengedték Bécs felé.

M Ű L A B A K
M Ű K E Z E K
EGYENESTARTÓK.
SCHÖNBRUNN SUBOTICA
PÁŠEVA ULICA 5. SZÁM. — TELEFON 2-7

Emelkedett a jugoszláv fa kivitele

Az utóbbi időben igen nagymértékben megélnék az érdeklődés a jugoszláv fa iránt. A dinár mostani alacsony árfolyama serkenti a vásárlókat. A legtöbb kötet keményfában Franciaország részére, kemény- és vegyes fában Olaszország, Magyarország és Németország részére kötötték. Többek között 50.000 darab vasúti talpfa szállítására is kötöttek szerződést. A fűrésztelepeken igen élénk a tevékenység, miután nyersanyag és munkaerő egyaránt rendelkezésre áll. Az utóbbi időben a tűzifakereskedelem is fellendült és igen könnyen tud versenyezni a csehszlovák és a romániai tűzifával.

Cseremov nem kell

Noviszad város tanácsának

Bonyodalom a városi tisztiorvosi kinevezés körül

Noviszadról jelentik Dr. Fehé-Győző noviszadi városi tisztiorvos nyugdíjazásával megüresedett városi tisztiorvosi állásra a volt egészségügyi miniszter dr. Cseremov György orvost, a botrányairól közismert srnaos-vezért nevezte ki.

Cseremov dr. kinevezése pénteken érkezett le Noviszadra, a kinevezés körül azonban némi bonyodalom keletkezett. A városi tanács ugyanis szombaton délelőtti ülésén foglalkozott Cseremov kinevezésével és úgy határozott, hogy a kinevezést nem akceptálja, mert Cseremov főleg politikai érdemeiért kapta jutalmul az állást. A tanács elhatározta, hogy a kormánytól Cseremov kinevezésének megsemmisítését fogja kérni, annál is inkább, mert Cseremov, mint a Srnao vezére a legismertebb exponense volt Noviszadon a Pasics-Pribicevics-kormányának.

— Igen töled. Mi ugye tegeződünk. Régi, ifjúkori pertu. Hogy ne mondjam békébeli. Ezt a pertut szeretném töled megvásárolni. Érted? Adok érte száz dollárt. Én üzletember vagyok, nekem megér annyit. Te még szépen keresel rajta. Nem sokba van neked....

Nevetett a viccén. Aztán be se várva a választ, kivette a Wertheim-szekrényből a bankjegyet. Átadta egyszerű kollégájának, aki mohón gyűrte zsebre. Hajlongott, hogy bucsuzik. Az igazgatónak pokoli ötlete támadt.

— Várj még egy kicsit. Az üzlet még nem jogerős.

Konyakot töltött két karsu pohárba. Az egyiket a vendég kezébe nyomta.

— Pardon, azt hiszem, én vagyok az idősebb — mondta nevetve. Koccintottak.

— Egészségére, János!

— Egészségére méltóságos uram!

Megitták és kezét fogták. János elköszönt.

— Isten vele! — szólt utána a bankár könnyedén.

Mikor egyedül maradt, nevetett magában:

— Milyen számár! Sohse lesz semmije! Volt egy árúja, amiért a háromszorosát megadtam volna és ime első szóra ideadta....

A másik pedig szomorúan bandukolt le a lépcsőn. Nem lehet már mondani kis tisztviselő társaságában, hogy »tubarátom«. A mentsvárat eladtam könnyen fogyó, kevés pénzért. Pájdalmasan gondolt vissza az üzletre. Ugy érezte, hogy egyetlen megmaradt kincsét, az egykori jobb napok utolsó szimuliumát kénytelen eladni a párnázott ajtó mögött.

A nemzetiségek képviselői a vajdasági városi tanácsokban

A képviselőválasztási szavazatok arányában nevezik ki az új kiszélesített tanácsokat

Beogradból jelentik: Az új kormány — amint a *Bácsmegyei Napló* már közölte — hivatalbalépésekor tervbe vette, hogy a Vajdaságban mielőbb el fogja rendelni a törvényhatósági választásokat, azonban már a választásokig is újja fogja szervezni a most működő kinevezett kiszélesített tanácsokat. Mint most megbízható helyről értesülünk, a kormány már elkészült az új tanácsok kinevezésének programjával és a tanácsok átszervezése közvetlenül az új főispánok kinevezése után, a kormánydeklaráció parlamentti vitájának befejezését követően hamarosan meg fog történni.

A belügyminisztérium tervezete szerint azokban a községekben és

városokban, ahol nemzetiségek is laknak, a nemzetiségek is képviselőket nyernek a tanácsokban. Így például Noviszadon husz magyar és német tanácsos kinevezését vette tervbe a kormány. A többi helyeket az egyes pártok között olyan arányban fogják felosztani, amilyen arányban az illető törvényhatóság területén a pártok közt a legutóbbi képviselőválasztások alkalmával a szavazatok megoszlottak. A kormány ugyanis — amint erre vonatkozóan illetékes helyen kijelentették — a kinevezéseknél is figyelembe akarja venni a lakosság pártállását addig is, míg a községi választások során a lakosság akarata meg nem nyilvánul.

Radics István megérkezett Bécsbe

A horvát parasztpárt vezére nyilatkozik a kormányváltozásról

Beogradból jelentik: A horvát köztársasági parasztpárt képviselői klubja szombaton értesítést kapott Bécsből, hogy Radics István megérkezett az osztrák fővárosba. A horvát képviselők úgy tudják, hogy Radics huzamosabb ideig akar Ausztriában maradni; három hétig Badenben fog üldülni, hogy moszkvai utjának fáradságait kipihenje. Radics hazatérésének idejéről egyelőre még semmi pozitívum nem tudnak hívei.

Zagrebi jelentés szerint szombaton délelőtti a *Slobodni Dom*, a Radics-párt hivatalos lapja, rendkívüli kiadásban hosszabb cikket közölt Radicsnak Bécsbe érkezéséről. A lap szerint Radics augusztus 4-ikén indult el Moszkvából és 8-ikán, pénteken este érkezett Bécsbe, ahol a lap szerint két hétig akar maradni. Utközben Rigában az ottani szovjetkövettség ünnepélyesen fogadta Radicsot, aki érintkezésbe lépett több rigai vezető politikussal. Berlinben nem szállt ki Radics, hanem azonnal folytatta utját Ausztriába. A *Slobodni Dom* említett rendkívüli kiadásában közli Radicsnak a moszkvai újságírók előtt tett nyilatkozatát a Pasics-Pribicevics-kormány bukásáról és a Davidovics-kormány megalakulásáról. A nyilatkozat így hangzik:

— A Davidovics-kormány az első kísérlet Jugoszláviában a népek kibékítésére. A beogradi szkupstina különböző pártjai között, amelyek beléptek a Davidovics-kormányba, egész éven át tárgyalások folytak a közös munkaprogram kidolgozására. Ezek a tárgyalások sikerrel végződtek. A program első pontja a Pasics-Pribicevics-kormány megbuktatása volt, amely csak az erőszak rendszerével tudott uralkodni a horvátok és szlovének fölött. A letűnt rendszer korrupciója elhárított az egész országban és szociális reformokat tett sürgősen szükségessé. A megegyezésnek főpontjai

a szabad választások, valamint a szerbek, horvátok és szlovének közt a vitás kérdéseknek megegyezés útján való rendezése. A szabad választások után az alkotmány revíziója is be fog következni.

A kis blokkba belépett a szerb földművespárt is. A blokk az alkotmány revíziója az autonómia alapján áll.

A Horvát Köztársasági Parasztpárt főderalista és köztársasági.

Mégis a horvát parasztpárt is csatlakozott a blokkhoz, bár a többi pártok azt követelték, hogy köztársasági programjáról mondjon le. A Radics-párt kijelentette, hogy erről szó sem lehet, míg végre ebbe a többi pártoknak is bele kellett nyugodniuk. Az új kormány át van hatva attól a törekvéstől, hogy az ország összes népei együttesen vegyenek részt a kormányzásban. Megegyeztek abban, hogy

beszüntetik az osztrák és nemzetiségi üldözéseket, különösen az államvédelmi törvényt nem fogják alkalmazni.

Arra a kérdésre, hogy a Radics-párt belép-e a kormányba, kijelentette Radics, hogy ha a szűkebb blokk ezt mindenáron követeli, akkor

néhány szociális és gazdasági szakembert beküld a Radics-párt a kormányba,

elsősorban az agrár- és földművelésügyi rendezésére. Szó van arról a megoldásról is, hogy olyan szakembereket küldjenek be a kormányba, akik ugyan nem tagjai a Radics-pártnak, de ennek bizalmát élvezik. Hangsúlyozta Radics, hogy

a Davidovics-kormány barátja a szovjetköztársaságnak,

bár a kormány tagjai nincsenek elég jól informálva Szovjetország helyzetéről.

— A Pasics-Pribicevics-kormány — mondotta továbbiakban a horvát parasztpárt — szoros barátságot tartott fenn a szófiai Cankov-kormányval és a bukaresti Bratianu-rezsimmel. A népek azonban azt akarják, hogy

megszabaduljanak azoktól a kormányoktól, melyek a munkások, parasztek és nemzetiségek ellen az elnyomás politikáját folytatják.

A külpolitikában egyébként az új kormány formálisan az előző kabinet programját fogja folytatni; Davidovicsnak e tekintetben teljesen szabad keze van.

A szovjetkormány elismerése a kormány külpolitikájának alapja,

amely különben semmiféle titkos konvenciókat és katonai szerződéseket nem fog kötni és Jugoszlávia függetlenségét az imperialista államokkal szemben meg fogja őrizni.

Az új kormány megalakulása nemcsak új politikai rendszert jelent, hanem közeledést a parasztdemokrácia felé, amelyet

csak egy lépés választ el a munkás és parasztkormánytól.

Lenin ezt már 1918-ban előre látta és megmondta, hogy nincs messze az az idő, hogy Jugoszláviában erős parasztpártok fognak alakulni, amelyek először a parlamentben kerül-

nek többségbe, majd az egész hatalmat magukhoz fogják ragadni és nem lesz szükség forradalomra.

Ez csak olyan országokban lehetséges, ahol a parasztság nincs elnyomva, ahol sok parasztforradalom volt és ahol a burzsoázia még gyenge. A jugoszláv parasztság, különösen a horvátok mindezekkel az előfeltételekkel rendelkeznek és így urak lehetnek a saját országukban

CIRKUSZ

Itt állok megfürödve

A hőmérsékleten vígan
Felmászott a higany.
Nem döböntem meg ezen,
Mert kellő intelligenciával rendelkeztem.

És gondolkozó fővel
Észleletem ennél fogva kapcsolatba hoztam

A nyári hővel.

Mire föl elhatároztam,
Hogy — isten neki — fürödni megyek,
S vettem a strandra egy jegyet.
A strandfüred nagyszerű hely,
Hej!

Nem mély tó,
De tiszteletreméltó.
Partján napsugár van és homok,
Azonkívül bájos hajadonok,
A nők lesülve-főve együtt
Vannak a strandi lovagokkal,
Kinek bőre a naptól szintén tegyűtt
Joggal
Van büllé és hőrt is van
S a társalgás hangja nem lesz telenebb
Párisban.

Ugyants az emberek meztelenek
S ilyenkor könnyebben felülten
Az illem.
Étekintelen
Estefelé áll be a krízis....
...Ejnye, majd elteledtem:
Van víz is.
Mint könnyelmű parkó, telhevtellen
És lelkesülten,
De kávélikórszindreresülten
Egy fejessel belé merültem.
A víz kellemes volt, biztos.
S aránylag nem is lettem piszkos.

dió.

HIREK

Őrütl zenész a strandon

Az őrütl zenészről még öt lépésnyi távolságból se gondolná a laikus, hogy viszonyt folytat komoly, lenőtt hangszerekkel, legfeljebb egy jóra való guzlicával lehetne meggyanusítani. Ő. Z. (őrütl zenész) egy szimpla erdei őznek látszik, aki tíres órában, ha dallamok környékezik meg, neki fekszik a szájharmónikának. Ő. Z.-t épp ezért nem olyan könnyű dolog felismerni. Egész a megszólalásig hasonlít a rendes botfüllü emberekre. Csak amikor megszólal, bujjk ki a muzsikális lélek az uszónadrágból. Ő. Z. mindig gajdol és davenol, mint egy hitközségi előjáró. Ő. Z. a vízben is gajdol és a víz alatt is, akár egy éneklő cápa az Atlanti Óceánon és őrütl sikere van a hűsölő szalma-özvegyek és árvaik között. Ő. Z. néha havasi kürtnek képzelet magát, máskor gyászposztóval bevont dobna, vagy zongorának, ilyenkor felmászik a tramulin-toronyba és mint holmi műzezzin, aki violinkulcsot nyelt, hajlong és szimfóniákat fitymál a négy égtől felé az esti alkonyatban. Ő. Z. és a grammolon között tulajdonképpen csak annyi különbség van, hogy a jóházból való grammolon, ha lejárja magát, elnémul, ám nem úgy, Ő. Z., aki már régesrég lejártta magát, mint hangadó személyiség, egy-

HÁZASSÁG

Hölgyeim! Saját házamban négyszobos modern lakásom berendezve (zongora is), szép kert, fogat stb., elég szép vagyonnal rendelkező gyógyszerártulajdonos vagyok. Keresztem. Jövendőbelim személyében nem hozományt, hanem jó szívet és hűséges életpárt keresek. Ajánlatokat »Eszményképem« jelíge a kiadóhivatal továbbítja. (Névtelesen nem válaszolok). 5723

Házasságközvetítési ügyben méltóztassék lapunkra való hivatkozással bizalommal Faragó Jenő elismerten ur és díszkrét, előkelő irodájához fordulni. Budapest. Népszínház-utca 16. Díjtalan felvilágosítás. Cégjelzéstelen levelezés. Megbízások Jugoszláviából, Romániából, Szlovénkóából és Magyarországból. 5722

Uram! 24 éves, szép, keresztény urileány vagyok. Nyugodt jövőt biztosító nagy földbirtok hozománynyal, egy harmonikus jövő reményében gazdálkodni szerető urnak szerényen kezét nyújtja örök életkapocsra. Vidéken lakunk, társaság híján ezuton vélem megtalálni a melegsziút és oly talpig becsületes urat, kinek életcélia a harmonikus házasság. Öszinte levelet »Ösi birtok« jelíge a kiadóhivatal továbbítja. (Kaland, anonim mellözve). 5724

50 éves, intelligens kertesznősülés céljából megismerkedne jó kondíciójú, gyermektelen ur nővel, kinek némi hozománya van. Leveleket »Kertész« jelíge a kiadóba kér.

Benősülne vagy megfelelő hozománnyal megnősülne érettségizett, 26 éves, izraelita fiatalember. Leveleket »Avenir je ligere« a kiadóba kér.

Elvált 39 éves, izr., vagyontalan kereskedő házasság céljából ismeretséget kötne csinos, egyedülálló özvegyasszonnyal, ki saját lakással és némi hozománnyal rendelkezik. Leveleket Gellért József Malence (Banat) postrestant kér. 5669

Hölgyeim, férjhez óhajtanak menni? Forduljanak teljes bizalommal hozzánk. — Előjegyzésben bankigazgató, orvos, ügyvéd, mérnök, iparos, nagykereskedő, hivatalnok, vendéglős. Megbízott »Közvetítőiroda« Szubotica, Agina ulica 11. 5918

LEVELEZÉS

Uriember ismeretségét keresi ur nő. — Unalmas az egyedüllet« jelíge e lap kiadóiba kérek. 5926

Megismerkednék, fiatal csinos urileánnyal. Leveleket »Barátnő« jelíge a kiadóba. 5920

Selyemben járhat nagyon olcsón, mert a nyári szezon előrehaladottságára való tekintettel gyári áron szállít bárkinek is női ruha nyerselymet, férfiing nyerselymet, női és férfi ruhavásznat kiváló jó minőségben Fr. Drach selymárugyára Sombor. — Szétküldés postán utávvét ellenében. Mintát kívánatra szívesen küldök.

Fiatal uriember szórakozás céljából levelezne fiatal urileánnyal. Leveleket V. V. postrestante Zagreb, glavna postára kér. 5903

Téli szalámi

1. rendű kg.-ja 96 dinár. Téli vágású füstölt szalonna és zsír, valamint a legjobb hentes áruk, 1-a marha-, borjú- és sertés-husok nagyban és kicsinyben kaphatók. Legolcsóbb bevásárlási forrás! Olcsóbbak a piaci áraktól!!! Üzlet a városházban, a volt hatósági husszék, zenedével szemben SZABADOS, hentes

FOGLALKOZÁS

Főmolnár, ki kereskedelmi és vámörlesben jártas, azonnali belépésre keres Zádory-malom, St.-Moravica. 5907

Fordításokat magyar és német nyelvről szerb nyelvre a leggyorsabban és megbízhatóbban elintéző Malusev-iroda. 5906

Politturozó-lányok felvételné Czigler Kaić és Társa butorgyárába, Subotica. 5732

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg melléklendő.

Evdöszközöket, tálcákat, dísztárgyakat, bicikliket, gyermekkoscsikat és egyéb elkopott, rozsdás fémtárgyakat ujjá nikkelez TENNER optikus és orvosi műszerész Subotica, Kr. Aleksandra ul. 11. 5529e

Késes-segédet azonnali belépésre keres Sulai Mihály, B.-Topola. 5892

Anyahelyettes vagy háztetőnői állást keres gyermekszerető, intelligens idősebb nő. Magános urhoz is elmenne. Utikisérőnek gyermekekkel vagy beteggel. Cim: Horváthné, Sombor, Zlatna greda ul. 6. 5888

Selbstständige, Perfekte Deutsche, womöglich Serbo-Kroatische Korrespondentin und Stenographistin die auch Bilanzfähige Buchhalterin ist, und versiert mit längerer Praxis, wird von Eine hiesige Fabrik per sofort gesucht. Offerte unter »Perfekt« an die Administration des Blattes. 5891

Napi 1—2 órára szerb levelezőt keresünk. Szentí és Virág, Subotica. 5924

Munkásnök és egy üzleti szolgáló állandó és könnyű munkára fölvételnek jó fizetéssel. Nyitrai i drug piaci táská és komótecipő-üzeme, V. Gajeva ul. 63. volt Bethlen-utca. 5897

Kertész, ki a kertészet összes ágaiiban jártassággal bír, állást keres. Cim a kiadóban. 5896

Gyógyszerészgyakornokot keresek gyógyszerárany részére teljes ellátással. Ajánlatot Balogh Kornél gyógyszerész, Mali-Idioš, kér. 5764

Varrónők felvételnek Beck Jenő szövöttáru üzemében. Pašičeva ulica 10. Gőzfűrdő mellett. 5779

Négy középiskolát végzett urileány gyermekek mellé mint nevelő állást keres. Beszél magyarul, szerbül, németül. Cim: Topi János, Bočar. 5922

Kisasszony, aki beszél németül, kitünően zongorázik, 8—9 éves gyermekek mellé elmenne falura vagy pusztára. Megkéréséseket »Nevelőnő« jelíge alatt a kiadóba kérek. 5828

Okleveles tanítónőt keresünk nevelőnői birtokra, aki két kis leánykát a magyar tagozatu IV. elemire előkészítené s levizgáztatná. Fizetési igény megjelölésével, bizonyítványt és fényképet kérek. Németül tudók előnyben. Cim: dr. Brestvánszky földbirtokos, volt rfőkaptány, Žednik (Bačka).

Teljesen szakképzett mechanikus-segéd felvétetik. Balog Géza mechanikus, Vršac. 5643

Börkereskedőseged, katonai szolgálóatának eleget téve, alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 5833

Gépészt keres a vršaci villanytelep. 5881

Független, intelligens, középkorú uriembert társul keresek jó üzlethez. — Lakás üzlettel jutányosan átadó. Megbízott »Közvetítőiroda« Szubotica, Agina ulica 11. 5917

Ügyes rőföskereskedőseged elsejére állást keres. Ajánlatot »Kereskedő« jelíge a kiadóba kér. 5922

Ügyvédjelölt. Vojvodinában már bejegyzett, szerb és magyarban perfect, doktorátus előtt, ügyvédnél állást keres. Cim a kiadóban. 5884

14 HP szívógázmotor, üzemképes, alig használt, egy Indrich kódarálóval, eladó. Bővebbet Német József Sombor, Beograd-ska ulica 23. 5743

Elsőrendűen varrok felsőruhát, kosztümöt, kabátot stb. háznál és házon kívül. Szegedi szőlő 71. Peics villa. 5814

Hosszabb gyakorlattal bíró szakképzett gépész, ki a Diesel- és szívógázmotorokhoz tökéletesen ért, állást keres. »Szorgalom« jelíge a kiadóba kér. 5774

Segéd rőfös- és rövidáru-szakmából — öt nyelven beszél — állást keres. — Megkeresések Friedman László Veliki-Bečkerek, Pašičeva ulica 39 címre intézendők. 5805

Keresek egy gyakorlott gyapiufonó- és harisnya-kötő-segédet állandó munkára, lakással ellátva, Kovács gyapiufonoda, Nova-Kanizsa. 5812

Jó munkás bognársegedet, ki kerékgyártásban jártas, keresek. V. Bajski put 40. 5863

Perfekt szerb és német levelezőnő azonnala keresetetik. »Atom« Aleksandrova ulica 7. 5864

Fűtő, aki a szívógázmotor kezelésében jártas, azonnala felvétetik. Berger Villanymalomban, Subotica 5867

Keresünk perfect német, magyar, esetleg egy német és egy magyar gépés és gyorsírónőt. Ajánlatok Barsel d. d. nyújtandók be

Felügyelő felirónőt keresek Somborba, a »Beograd-kávéház«-ba, idősebb nőt, ki nyugalmas otthonra vágyik. Koszt, lakás és fizetés. Belépés azonnal.

Magasabb tisztviselő özvegye elmenne idősebb magános urinőhöz mint társalkodónő, fürdőbe vagy üdülőhelyre utikisérőnek. Zongorázom is. Ajánlatokat a szerkesztőségbe kérem »Társalkodónő 868« címre beküldeni. 5823

Gépész és géplakatos, az összes gőzgépekről vizsgázott, tökéletesen specialista, azonnali belépésre állást keres. Cim »Szorgalmas« jelíge alatt a kiadó továbbítja. 5860

Gyenge férfiak-

nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim »Patent 608« Cluj (Kolozsvár) 9022 Első számú postafiókbérlet.

Mérlegképes könyvelő, ki az összes kereskedelmi könyveket szerbül és magyarul tudja vezetni s azonkívül jártas a levelezésben és gépirásban, állást keres. Beszél magyarul, németül és szerbül. Ajánlatokat »Könyvelő« jelíge a kiadóba kérek. 5850

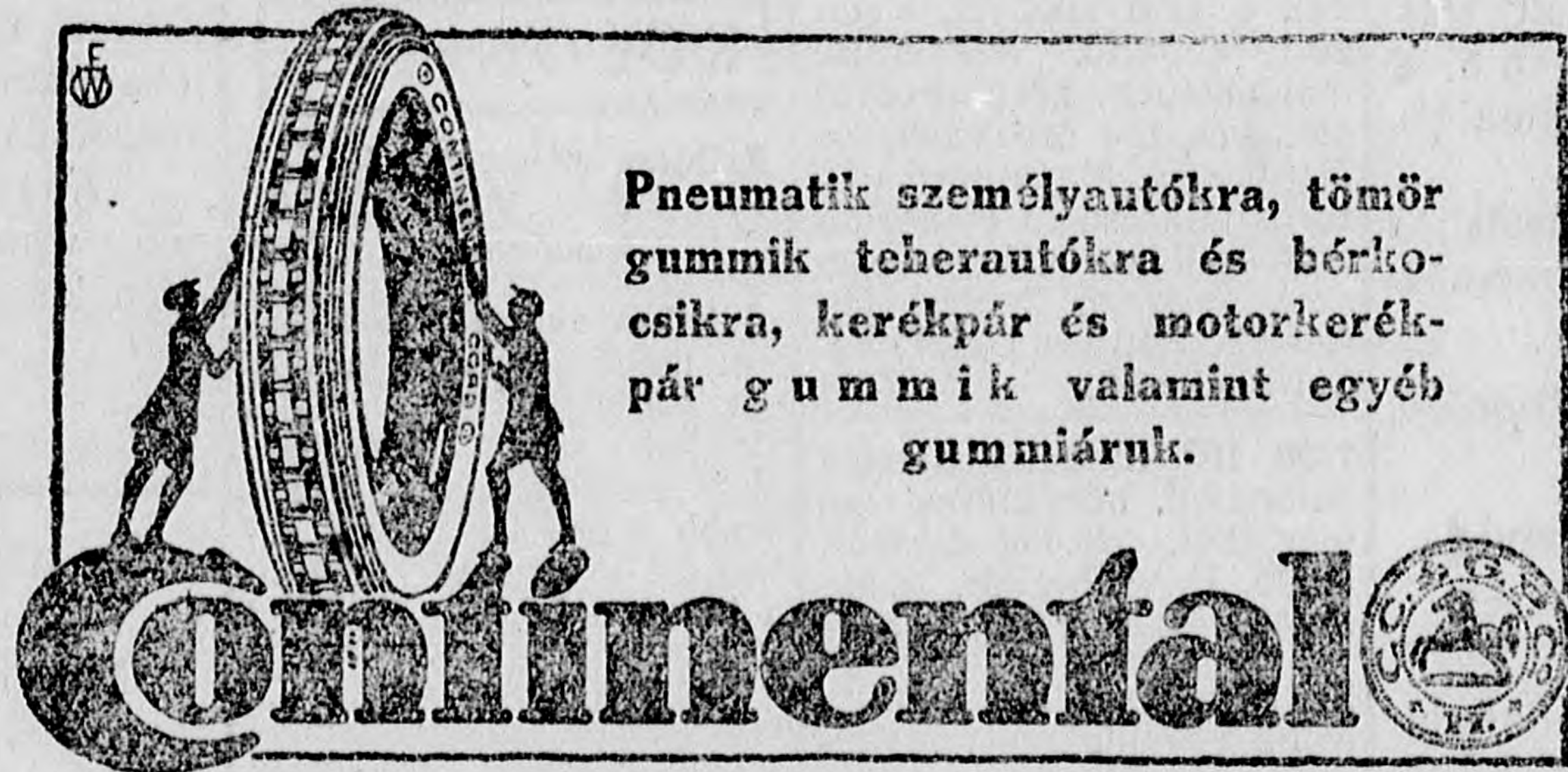
Ház eladó 60.000 dinárért, közel a volt (Zimonyi) Beogradski put, 3 szobás lakás, azonnal átvehető. Malusev-iroda.

FORDSON TRAKTOR

UGAROLÁSHOZ, SZÁNTÁSHOZ, VONTATÁSHOZ PROMPT SZÁLLITHATÓ

KLEIN GÉZA, SUBOTICA AUTORIZÁLT FORDÜGYNÖKSÉG

5700



Pneumatik személyautókra, tömör gummik teherautókra és bérkoscsikra, kerékpár és motorkerékpár gummik valamint egyéb gummiárúk.

Fólerakat: BEOGRAD, Kralja Petra ulica 32. szám. Lerakatok a Vojvodinában: Subotica: S. AD. ENGL. Novi-Sad Veliki-Bečkerek: Braća Komlós. — Sombor: Lajos Gombos. 5842



A „TYPOGRAPHIA“ SPORT CLUB RENDEZÉSÉBEN AUGUSZTUS 17-ÉN

Egy 16 HP szívógázmotor Ulevél ujjonnan való be-telies felszereléssel 21.250 dinárért eladó. Cim: Dér István Cantavir 446. ház-legmegbízhatóbban elintéző szám. 3325 Malusev-iroda Subotica.

Fogtechnikusnő, perfect munkaerő, akinek esetleg saját laboratoriuma van, jó fizetéssel és ellátással sürgősen kerestetik. Ajánlatok Doktor Reutler Prizren, Bakterologična stanica kéretnek. 5766

Főmolnár állást keres diagrammiserettel. 32 éves, nős, 1 1/2 vaggontól bármily malom kezelését vállalja. Meghívást továbbít Bega-hirdető Veliki-bečkerek »Főmolnár« jelíge alatt. 5900

Kádár- és esztérgályosmester megfelelő állást keres. Vén György, Mol, Bácska. 5847

Varrólányokat állandó munkára fölveszek. Facsarné, Cara Dušana ul. 4.

A munka ünnepe

Diszes ünnepek között nyitják meg ma a verbászi kiállítást, amelyben a Vajdaság iparának, kereskedelmének és mezőgazdaságának eredményei sorakoznak fel a kedvezőtlen viszonyoktól meg nem bémított, a gyűlölködéssel alkotóerőt szembehelyező, békés polgári munka demonstrációjául.

Kivételesen súlyos adók és a kényszerrendszabályok egész sora kötik meg a közgazdasági fejlődést ebben a virágzó országrészben. A Vajdaság népe mégis töretlen kedvvel dolgozik és rövid időn belül immár a harmadik kiállításon tesz tanúságot arról, hogy termelőképességét még mindig nem kezdték ki az ellenséges körülmények.

Verbász német lakossága rendezte a kiállítást és csak természetes, hogy a nemzeti féltékenység gyújtogatói meglóbbálták az irredentizmus vádjának csóváját az előkészületek diszkreditálására. Meg kellett szoknunk az évek során, hogy a türelmetlen nacionalizmus a tehetséget, a tudást, a hivatottságot az állam igazi érdekeinek szolgálatára faji szempontból ítéli meg és a nemzetiségek kulturális és gazdasági produktivitását annál veszedelmesebbnek tünteti fel, mennél inkább alkalmas az ország egyetemes értékkészletének gyarapítására. Az idők jele azonban, hogy a kiállítás rendezőinek sovíniszta meggyanúsítása minden visszhang nélkül maradt.

A kereskedelmi miniszter, aki a kiállítást a kormány nevében megnyitja, a közelmúltban, amikor még az ellenzék frontján harcolt, a saját kárára győződött meg róla, hogy milyen lelkiismeretlenül dobálóznak az államellenesség vádjával. Az a tanulság, amelyet dr. Sumenkovic Ilija a választókerületében vont le az öt kiutasító rendőrönök hatalmi tulkapásából és abból, hogy a volt belügyminiszter a mostani kereskedelmi miniszter államellenes magatartását bebizonyítottak jelentette ki, bizonyára újabb támasztékokat fog nyerni a verbászi kiállításon.

Iparosok és mezőgazdák termelésük javát, kereskedők áruaktáruk reprezentatív darabjait összehordják annak illusztrálására, hogy itt a Vajdaságban az intenzív gazdasági élet minden olyan feltétele megvan, amit a természet, emberi szorgalom, rátermettség és vállalkozó hajlam nyújthat. Micsoda államellenes tendenciát láthat e mögött a tisztán közgazdasági erőmutatvány mögött a józan ész és jóhiszeműség? Nem is foglalkoznánk ezzel a kérdéssel, ha csak arról volna szó, hogy felelőtlen helyről jelszavak papírsarkányait erégetik a dolgozó polgárság egy impozáns akciója felé. De az eddigi tapasztalatok szerint magukban a szakminisztériumokban is vezetőférfiak elárulták azt a szándékukat, hogy a Vajdaság gazdasági haladását az államellenesség interdikuma alá helyezzzék. Emlékeztet még annak a kereskedelemügyi államtitkárnak tavalyi beszéde, aki a vajdasági gyáripar személyzetének nemzetiségi megoszlását és nyelvhasználatát kifogásolta és megállapította, hogy az itteni iparvállalatok nem az állam javára működnek. Az ominózus államtitkári megnyilatkozás egyenesen ellentétet konstruált a Vajdaság gazdasági gyarapodása és az ország nemzeti megerősödése között. Ezt a veszes elfogultságot, amely a közgazdasági élet központi irányítását befolyásolta, a Vajdaságon át az egész ország megsínylette, mintahogy az egész testen láz üt ki, ha egyik végtagját súlyosan megsebzik.

A verbászi kiállítást megnyitó kereskedelmi miniszterrel joggal feltelezhetjük, hogy az államellenesség fogalmának meghatározásában

kivonta magát azoknak az előítéleteknek hatása alól, amelyek igazságtalanságáról olyan közvetlenül szemléltető oktatást kapott. Államellenes az, aki az állam hitelét csorbítja, tekintélyét rongálja, biztonságát veszélyezteti, javait pusztítja, jogrendjét aláaknázza, fejlődési lehetőségeit apasztja. Csak ezek a kritériumok adhatnak alapot arra, hogy a büntető igazságszolgáltatás az állam ellenségeivel szemben eljárjon. Az államalkotó fajhoz való tartozás nem mentesítheti az államellenesség stigmájától azt, aki a büntetőtörvénykönyvbe vagy a közmorálba ütköző államellenes cselekményt követ el. Ennek a gondolatnak logikus folytatása, hogy viszont a nemzetiségi jelleg és az állampolgárvoltól eltérő anyanyelv nem csempészhető be az államellenesség ismérvei közé. A törvénytisztelet, a polgári kötelességek lelkiismeretes teljesítése és az ország vagyonát

növelő serény munkálkodás kizárják annak a minősítésnek jogosultságát, amellyel a nemzeti lelkesedés haszonbérli a kisebbségek államhűségét megrágalmazzák.

A Vajdaság dolgozó polgárságának verbászi ünnepén a béke és rend népeinek az állam energiaforrásait duzzasztó munkateljesítménye táru fel. Az állam érdekeibe gázol, aki az ország fejlődésének a kiállításon megmutató lendítőkerékait az államellenesség vádjával rozsdásítja. Hisszük, hogy a kereskedelmi és a földművelésügyi miniszternek a verbászi kiállításon szerzett benyomásai, a féktelen nacionalizmus legutóbbi parlamenti kitéréseiből leiszűrődő okulásokkal együtt, hozzá fognak járulni egy egészségesebb, célszerűbb, a termelést nem büntető és sarcoló, hanem támogató és könnyítésekkel előmozdító gazdaságpolitika kialakításához.

b. m.

Olasz napok

Irtó: Baedeker

A KÉK CSODA

Attól a naptól kezdve, amelyen Kopisch fölfedezte a *grotta azurra*-t, új korszak kezdődik Capri külső életében. Ez idő óta évről-évre többen keresik föl a kecskeszigetnek e meghitt csendes idilljét, az egyszerű *Casa Pagano*-ból európai híri, bár most is igénytelen *albergo* lett, a partokat pedig az élelmes vállalkozás ellepte *ristorante*-kkel, hotelekkel és pension-okkal. Újfajta csónakok »épültek«, laposak, vékonyak, mert a szokásos méretűek nem férnek a barlangba. A kaprióták egyszerű patriarkális élete is változott azóta, megkóstoltak egyet s mászt is a modernségből, amelyet a világ összes nemzeti hoznak nekik kóstolóra. Nincsenek már anynyira elzárva a többi Európától s a polgárosodástól, amióta a »csoda« feléjük irányította a művelt világunk s a turistahadnak a figyelmét. A divatos civilizációhoz tartoznak immár ők is, a gőzhajók minden istenadta nap helybeszállítják s a *Marina Grande*-n teszik le nekik a legmodernebb európaiakat s a legfrissebb civilizációt. A szigetlakók életmódja is mást most mint a Kopisch előtti s alatti időkben, — akik azelőtt korallhalászatra indultak a sötét Afrikába, most otthon is találnak foglalatosságot: angolokat és egyéb ingleseket szállítanak a *grotta azurra*-hoz. Ott ugyanis minden idegen utazót — nemcsak az angliust — inglese-nek hívnak.

Minket is egy barátságos arcu és indulatu kaprióta vitt el oda.

— Le a fejjel! — kiáltotta, amikor közeledtünk a barlang nyílásához.

A kalapunkat e figyelmeztetés nélkül is leemeltük volna, mert a hangulatunk ünnepies volt így is, s amit látunk, templomszerű.

A víz a barlang körül már intenzívebb kék, mint a nápolyi öbölnek különben is kék nedűje... S aztán ez a különös sziget, ezek a formátlan köszörnyek, a Tiberiuslegendák s a sejtés, hogy azonnal látunk valamit, amit nem tudunk megérteni, mindez olyan ünnepies. Az érthetlennel állunk itt szemben... Igen, ez az... Semmi se mélyíti ugy áhitatba az embert mint az a szép, amit nem ért. Templomokban, fényes diszmisséknél és az isteni tiszteletnek egyéb ünnepei alkalmával észlelhetjük ezt az áhitatot a hívők arcán. Olyan szépet látnak, amit nem értenek...

De nem elég a fővegünket leemelni, a fejünket is meg kell hajtani a Természet e kék csodája előtt, — jóformán hasra kell feküdni, ha az ember nem akarja beütni a fejét

a bejárás természetes, de szigorú kőboltozatába, rideg sziklapadmalyába. Ez a kényelmetlen helyzet nem tart soká, — még néhány lökés az evezőruddal, pár másodperc s megint megszólal a barcarole melódias hangja:

— Föl a fejjel!

Fölemelkedünk és látjuk az érthetlent.

Egy szabálytalan, istentudja hány szögletű és mennyi görbületű nagy medencében találjuk magunkat, amelynek vize mint kék láng ömlik-ömlik a ladikunk mellett. Olyan csodálatos kék ez, amelyhez hasonló nincs se a festékes boltban, se a piktorok palettáján. Kopisch óta hiába próbálgatják megfesteni, ezt a kéket nem tudják vászonra, fára, kartonra varázsolni... Hiába hasonlítgatják az ég legkékebb kékjéhez, hiába az indigóhoz, a spirítusz lángjához, türkizhez, lapis lazuli-hoz és mindenhez, ami kék, — hiába, az egy eksztrakékszin, a kékbarlang kékje. Vittünk belőle egy üveggel s amikor a szigeten megvizsgáltuk, csak olyan volt az, mint a sorrentói, salernói vagy nápolyi öbölvíz...

A bemártott evezők e folyadékban hosszú ezüstrudakká lesznek s minden, ami e mítikus habok közé kerül, fehér fényre válik. Egy-két hajógyerek vagy halászfiú mindig találkozik, aki a *forestiere*-k mulattatására a víz alá merül s ott uszkál. Ezek az egyébként barnaszínű testek is fehérfényt kapnak itten, s maga a koromfekete ördög vagy a Capri-ban letelepedett Lord Hungerfordnak a négerinasa is megfihéredne e színváltozó és színeket változtató bűvös-hűvös cselemben. Szerecsenmosásra valóban nagyon alkalmas hely ez s nagyon ajánlható azoknak a kétéshírű gentleman-eknek, akiknek a karakterén sötét pontokat lát a közvélemény. Fürdesék meg a jellemüket itten. És én ismerem nem egy olyan politikust, akire egy ilyen fürdő nagyon ráfér...

A mese — mert Capri tele van mesével, mint minden Tündérország —, a mese, hogy Tiberius a *Dame chiusa*-ban őrzött leányokat itten, ebben a barlangban fürdette s a toalettiüknél, amely egy átlatászó fátyolnak a levetéséből s a felöltéséből állott, nagyuri grandezzaival asszisztált, alkalmasint csak — mese. Hisszen e leányok — ahogy őket képzem és Tiberiust ismerem — bizonyosan fehérrel voltak bármínő fürdővizben, nemcsak a kékbarlang felhívó hullámaiban. Am a mese azért nincs némi hangzatosság és minden jellemzetesség nélkül, s teljesen még se lehetetlen, hogy a Timberio ter-

mékeny és ugyancsak féktelen fantáziájában megszületett e nem minden poézis nélkül való erotikus eszme... Micsoda imperatori gyönyörűség lehetett e görög leányzók istennői tagjainak a szinpompáját nézni, — Cézárhoz illő mulatság s a Gabriele d'Annunzio esetjéhez való téma, igazánda *piacere!* Wiedemeister ur is, a *Caesarenwahnsinn* elméletének a hirdetője, aki szerint Tiberius; kényszerzubbonyba való tébolyházi alak, Wiedemeister ur is be fogja ösmerni, hogy *ebben* az örületben volt némi rendszer... Az utitársaink egyike, amikor e mese került szóba, elvörösödött. Öreg ur volt, aki már tudott pirulni... De lángbaborult az arca a ladikunkban ülő fiatal hölgynek is, amint figyelmeztették az uszkáló legényekre, kik úgy festettek a víznek tükre alatt, mint fehér márványszobrok, akik megszöktek talapatukról, a *Museo nazionale*-ből...

A tüneményes látványt, a víznek sajtáságosan mély kékjét, a németünk — nagy sajnálatomra — mingyárt ott helyben törül-hegyre megmagyarázta, s hazudnék, ha azt mondanám, hogy ezáltal több élvezetem volt a kék csodától. Németly verssel is ugy van az ember, hogy mihelyest megérti, kevesebb gyönyörűséget talál benne... Istenem, csak oly rövid időt töltöttünk a barlang belsejében, s ennek a jó urnak mégis volt érkezése hozzá, hogy tudományos prelekiót tartson. A fáradozásáért nem éreztem valami nagy hálát, mert a csoda nem lesz épp szebb attól, ha az okát adják... Magyarazzátok meg a német apróra, hogy milyen természetes mindaz, amit csodának tart, s elvetted az illuzióját, megfosztottad a csodaszertésre alapított hitnek a boldogságától, eltávolítottad az életéből azt az elemet, amely annak szépséget kölcsönöz. Az egyház igen okos, amikor bántatlanul hagyja ezeket az édes hiedelmeket s azoknak hitvirágáról nem enged le hullani a vakbízalom illatos himporát, de ellenkezőleg csodákká magyarázza át hivei részére a legtermészetesebb folyamatokat is. Mert: »a hitnek legkedvesebb gyermeke: a csoda«. Nos hát, mindenkinek jól esik, ha egyik-másik kérdéssel szemben az *egyszerű nép*-hez tartozhatik, s igen-igen kellemes, ha az ember olykor megállíthatja a különben is eléggé korlátolt esztét, így szólván hozzá: itt a határ, ennél tovább ne menj!

Mindegy... Ha nem is csoda immár előttem a *grotta azurra* még sehol se látott kéksége, azért úgy bámulom, mintha az volna.

Amint már említettem, a sziget csupa erős szikla, amelynek minden darabja meghazudtolja a híres mondást: *gutta cavat lapidem*. Ezt a követ ugyan nem vájja ki egykönnyen a tenger sós vize, — csak mosza. A még oly erős hullám se képes csonkítani az állományát, a falai erősen állnak, mint a bronzok. Ez az egyik oka, hogy a *grotta* körül a víz oly tiszta; a másik pedig, hogy a tenger itt szokatlanul mély, akár az óceán közepe. A legerősebb vihar se képes a fenekéig hatni s a nedvét fölkaparni, — így hát a víz tiszta és kék marad, s a napsugarak csakis ezen a kék elemen keresztül tudnak a barlangba jutni, ott is csak annak szűk nyílásán által. A barlang medencéje csupán e kis nyílás után függ össze a tengerrel s egy kis kék tavacska alkot. Mivel pedig ez a nyílás a tengerfenéig ér, a napvilág intenzív erővel, nagy teljességgel tölti meg kék fényvel a grotta-t. Ugyanez a fény sugárzik le a falakról is, — igen szokatlan és meglepő látvány, mint minden, ami magában is szépséges dolog, s a földkerekségen csak egyszer fordul elő. Az ember azt hiszi az első pillanatban, amikor e fenomént meg-

neveket, szent Anna asszony pedig mosolyog fájdalmas mosolyával. S hogy odaért hozzá Piroska, megszólalt:

— Szegény, szenvedő kis lányom, milyen nagy a te szivedben a hit. Ha átfülthetnéd más szivekbe, sokba, meg lehetne ezzel váltani az egész világot. Én megjutalmazlak érte, ne félj, veled maradok.

Igy szólt a szent asszony, aztán keskeny kezével megemelintette a köntöse szegélyét, amelyet szeny nem érhet s amelyet Piroska nevével már veszélyeztetett az ár...

Ezt többen látták, mesélik még most is öreg nénikék, akik fiatal leánykorukban mint szemtanúk vettek részt az eseményekben s immár megöregedve,

minden hitelre méltóak. Liehownikné-Litteráty Piroska néni, a galamböszhaju özvegy, akár esküt is tesz rá. Mert másnap, mikor a Tisza visszahúzódott a medrébe, (minekután előntötte a káptalani földeket), a falu elüljárósága megállapította, hogy meddig ért a víz. Negyedméterre ért mindenütt a szobor talpzata fölött, de a szobornak baja nem esett! Továbbá ugyancsak az előbb tisztelt özvegy erősíti, hogy Liehownik Gyurit ezen csoda fordította meg elhátározásában s jó férj lett belőle későn érkezett halála napjáig. Szóval, senkinek sincs hozzá jussa, hogy kételkedjék a történet igazságában, hazug dolgokat pláne meg sem írta az önk szegény krónikása.

Látogatás az alkímistánál

Az aranyesinálás csálhatatlan receptje — Az örök titok megoldása

Az arany... A nagy bálvány-inadás, az aranyborjú korszaka készül visszatérni ismét a lefogyolt, elszegényedett világra. Még soha annyit nem beszéltek az aranyról, mint most. Csoda-c, hogy a gyakorlatias érzékű németek éppen most törnek legjobban fejüket a mesterséges arany fölfedezésén? A világnak jobban, mint valaha, szüksége van aranyra és ezt ma már a tudósok, egyetemi tanárok, műegyetemi asszisztensek is éppen úgy érzik, mint a szerencselovagok és éppen úgy vetik egybe az éjt és a napot, hogy az örök titok, a mesterséges arany előállításának megoldhatatlan problémáját megoldják. A szenzációk hírére a világ felüti a fejét és felfigyel: lehetséges-e már, eljutott-e már valóban odáig a tudomány, hogy idegen anyagokat kényszeríteni tudjon arra, hogy az arany molekuláris tulajdonságait felvegyék? Amit Miethe és Stammreich Berlinben a higannyal megkísérelt, az ugyanarra a régi emberi törekvése vezethető vissza, ami a középkori alkímistákat űzte.

Miethe és Stammreich aranyat-varázsló kutatásai aktuálissá tették ismét az egész alkímista-tudományt és magát Giuseppe Francesco Borrit, a középkor legnagyobb aranyesinálóját — és szélhámósát. Rómának egyik érdekes terén, a Piazza Vittorio Emanuelén, pálmafák és magnolia-óriások árnyékában, a Trofei di Mario mellett áll a Porta Mazica. Óriási márványtábla, csupa kabalisztikus írással. Több mint harmadfélszáz esztendeje próbálgatják már megfejteni, de eddig még senkisé sem jutott közelebb a kőszifinksz titkához, amely pedig az aranyesinálás nagy és örök rejtélyének megoldása.

Mennyi álmatlan éjszakát szerzett már ez a hatalmas kőlap tudósoknak és költőknek egyaránt! Tudományos disszertációk készültek róla, poéták regényeket komponáltak hozzá és az olasz kormány — vagy tizenhárom esztendővel ezelőtt, az olasz egység nagy ünnepének világkiállításán — a legnagyobb kulturhistorikus segítségével rekonstruáltatta is legnagyobb alkímistájának boszorkánykonyháját. Az Angyalvárban építették meg akkor Giuseppe Francesco Borri rejtelmes bagolyvárát, csodálatos alkímista-műhelyét, annak ezer titokzatos-ságával együtt és melléje építették azt a börtönt is, amelyben »a világ legnagyobb szélhámosa« — amint ezt a hivatalos felírás mondotta: »il piu grande ciarlatano del mondo« — életét befejezte. A nagyok emléke örökkön él és ha Giuseppe Francesco Borri életében talán nem is, de halála után jó pár száz évvel házat és otthont kapott, amely fölött felirat hirdette:

CELLA E GABINETTO ALCHIMISTICA DI GIUSEPPE FRANCESCO, BORRI PRIGIONERO A CASTEL SAN' ANGELO OVE MORI NEL 1695.

Halála után harmadfélszáz esztendővel még mindig égett az angyalvári titokzatos tűzhelyen a láng, a tűzhely fölött ott lógott a kitömött szalamander, amely rejtelmes hatalmat kölcsönzött az alkímistának. A lombikok, rejtelmes epruvetták ott heverték szanaszét az asztalon, narválfogu fűrészek, hajlított üvegesövek, titokzatos mérlegek között. A faliszekrényke rejtett fiókaiban bűvös porok szunnyadoztak, csak éppen a láhcon lógó pántos, ódon lámpának fényénél reá kellett volna hinteni ezeket a varázspороkat a tűzhely lángjára, hogy arany váljék belőlük. Az aranyesinálás bűvös receptjét is elhozták erre az alkalomra az Angyalvárba és odafalazták a tornácra, az ajtó mellé.

A nagy márványlapon a kabalisztikus rajzok között bűvös mondatok, Latin a szöveg, el is lehet olvasni, le is lehet fordítani, de ezzel aztán vége is mindennek. Megmagyarázni senki sem tudja, hogy mit jelentenek ezek a sokszor töredezett mondatok, amelyek a kabalisztikus ábrák közé vannak bevéve:

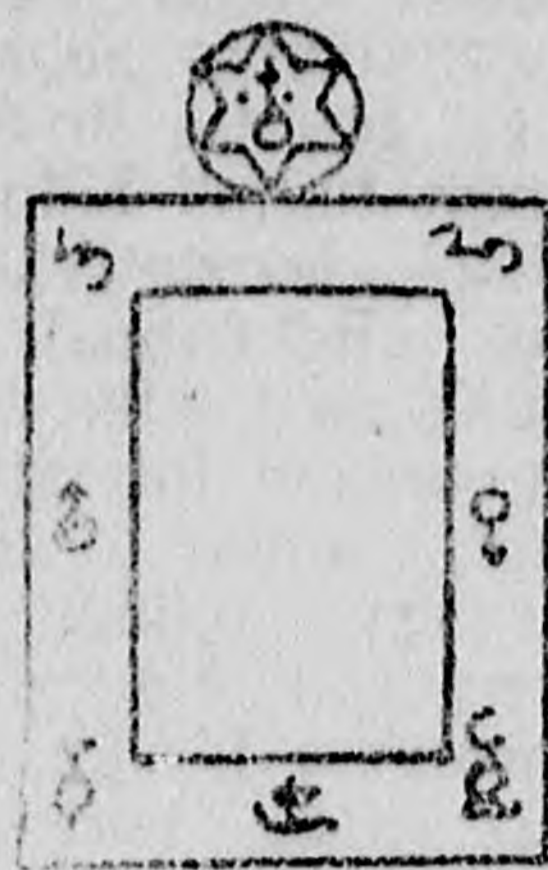
1. *Tria Sunt Mirabundis Et Homo, Mater et Virgo. Trinus Et Unus.* (Három a csodálatos: az ember, az anya és a szűz. Három egy.)

2. *Horti Magici Ingressum Hesperius Custodit Draco et Sine Alcide Colchicas Delicias Non Gustasset Jason.* (A hesperusi bűvös kertnek belépőjét őrzí a sárkány. Alcides (Alceus fia) nélkül a colchisi gyönyöröket nem élvezte volna Jazon.)

3. *Quando In Tua Domo Nigri Corvi*

Parturient Albas Columbus Tunc Vocaberis Sapiens. (Amikor házában fekete varjúk fehér galambot szülnék, akkor bölcsnek fognak mondani.)

4. *Qui Scit Comburare Aqua et Lavare Igne Facit De Terra Caelum et Da Caelo Terram Pretiosam.* (Aki ért hozzá,



zá, hogy vízzel gyujtsion és tűzzel mosson, az a földből eget csinál és az égből értékes földet.)

5. *Aqua et Igne Dealbando Latonam Veniet Sine Veste Diana.* (Vizzel-tűzzel fehéríteni jön Latonát (Herkules anyját) meztlen Diana.)

6. *Diameter Sperat Than Circuli Crux Orbis Non Orbis Prosum.* (Az első három szó érthetetlen. Azután:... a körnek a világ keresztje nem egész a világe.)

7. *Nifeceris Volare Terram Sper Caput Tuum Fontem Convertes In Petram.* (Hacsak nem hajtod a földet fejed fölé, a patakok sziklává dermedszed.)

8. *Flius Noster Mortuus Vivit* (egy szó itt hiányzik) *Igne Redit et Coniugo Gaudet Occore.* A mi fiunk halva él. A tűzből visszajön. Örök frigynek örvend.)

9. *Est Opus Occultum Veri Sophie Aperire Terram Ut Geminet Salutem Pro Populo.* (Rejtett dolog az igazi bölcsességnek megnyitni a földet, hogy üdvöt szüljön a népnek.)

Ebből a receptből élt egy egész emberéleten át az aranyesinálás nagynevű őse: Giuseppe Francesco Borri. A krónikák nem jegyezték fel róla, hogy csak egyetlenegyszer is sikerült volna csakugyan aranyat csinálnia, de azért végül mégis csak póruljárt: börtönbe jutott és ott is végezte életét. De ez a börtön — alkímista-műhely volt. Még a börtönőrei is hitték neki és bíztak benne, hogy a rejtelmes tűzhelyen, a hamu közül, egyszer csak ki-kivillan a mindent megváltó arany.

Természetesen áldozatai is voltak a nemes Borrinak. Egyik legmulatságosabb kalandja Palombara herceggel esett meg, akit a kalandos aranyesináló azzal tüntetett ki, hogy esztendőig lakott a várában és folyton ígérgette, hogy: »No, holnapra csinálók aranyat! Akkord, mint egy gyerekfej!« Boszorkánykonyhát rendeztek be ott neki, ahová esténként bezárkózott, a földre először egy kört irt, alá hatalmas, ket-tős négyszöget rajzolt, a közökbe pedig beleírta a rejtelmes latin mondásokat. Nagy bográcsa alatt meggyujtetta a tüzet, földet és vizet hányt belé, elmormolta a latin mondatokat és — az arany még mindig nem született meg. De 3 azalatt nagyszerűen élt. A herceg azonban türelmetlenkedett és amikor Borri

mester érezte, hogy itt már szorul a hurok, egy szép napon a herceg, aki rányitott, nemcsak hogy aranyat nem talált az alkímista-műhelyben, hanem magát a kitűnő mestert sem találta ott. A világ legnagyobb sarlatánja — megugrott. De otthagya a görebeit, kitömött szalamandereit és — gyönyörű pergamenlappal írta — a bűvös receptet.

Szegény Palombara hercegnek ez a recept lett a veszte. Ettől kezdve éjjel-nappal ezt sillabizálgatta és végül is — belébolondult az aranyesinálás titkába, amelynek kulcsa, azt hitte, ott van a kezében. De mielőtt a szegény herceg — szegény! — egészen esztét veszítette volna, márványba vésette ezt a titokzatos receptet minden kabalisztikus rajzával és még titokzatosabb latin mondataival együtt és az óriási márványlapot odaállította a vára kapujába, hadd lássa minden arrajáró és hadd próbáljon szerencsét. Onnan, Palombara herceg vára alól, hozták el később a Trofeo di Mariohoz az aranyesinálás csálhatatlan receptjét, amelyből — amint azt Francesco Giuseppe Borri mester élete is bizonyítja — egészen jól meg lehet élni anélkül is, hogy valóban aranyat csinálna az ember. Elég azt — ígérni.

Balla Ignác

Mozitulajdonosok!

A filmtechnika utolérhetetlen remeke

A NIEBELUNGOK

A minden képzeletet felülmuló

QUO VADIS?

5901

Hazald Lloyd első teljes burleszkjei HARRY PIEL, HARRY LIEDTKE, „HENNY PORTEN“ filmjei

a novisadi BALKAN filmvállalatnál már lekötöthetők.

Artisztikus gyermekfényképek Reményi-nél.

MARIOLA ZETA

A LEGKITÜNÖBB ARCÁPOLÓ SZEREK

Mariola arckrém nappali

Mariola arcpomádé éjjeli

Mariola arcpuder minden színben

Küldjön be 30 dinárt a gyárnak és kap próbára

1 tégely arckrémot

1 tégely arcpomádét

1 doboz arcpudert bérmentve.

Kapható minden gyógyszerárban drogeriában és jobb üzletben. Somborban Apoteker Novakovičnál

Készíti: ZETA R. T. SOMBOR

Hajdu István

pékkemence építőmester
Novisad, Ustavakau. 42

Elvállal mindennemű
herd és pékkemence
szakszerű építését
5675

Faragott díofa komplett hálószoba-berendezés eladó, ugyancsak egy székelyon felüli Schublade és egyéb butorok. Megtekinthetők 9 és 13 óra között, Városi bérpalota II. emelet 9 ajtószám alatt. 5770



Hullámos,

selymes haj

„Elida“ Shampoo

állandó használatánál

Házat kerések

fűszerüzlettel

megvételre a beltéren,
vagy a beltérhez közel.
Cimeket a kiadóba
kérek. 5892

Hét lánc

prima szántóföld Kula
(Bácska) községben eladó.
Érdeklődni lehet dr. Havas
Emil Subotica. 5793

A jó vidék

Kettenbórer ellenkormányt alakít

Az egész dolog úgy kezdődött, hogy Kettenbórer Ferenc apatini illetőségű cipésmester erélyes levelet írt nemrégiben Novisadról, ahová a községgel támadt, egy régebbi konfliktusa miatt, utazott önkéntes emigrációba, az apatini előjárásnak, amelyben minden különösebb indoklás nélkül bejelenti, hogy azt az elvetemült kormányzatot, amely ma a község nyakán ül és a vért szívja, nem tűri tovább, a disznóságoknak véget fog vetni és sürgősen átveszi a közigazgatást, hogy a községet megmentse a lejtő széléről.

Egy derült, napsütéses délelőttön, a sombori vicinális étkezőkocsiján robbogott be az apatini pályaúdvarra I. Kettenbórer Ferenc, a Rendcsináló. Első félhivatalos ténykedése az volt, hogy egészen hangosan és nyíltan szidalmazta a jelenlegi rezsimet, amiért nem küldött elébe kocsit. Aztán a községi nyomdába állított be, ahol megszövegezte székfoglaló kiáltványát, amely szólott vala eképen:

NÉPEIMHEZ!

Apatiniak!

A brit rémuralom lejárt magától! Személyemmel új korszak kezdődik.

Én a béke hírnöke vagyok!
Az uralmat a mai napon átvettem!

Kiváló tisztelettel

I. Kettenbórer Ferenc
a Népszövetség elnöke.

A jó sváb nyomdász gyanútlanul vette át a kéziratot. Kettenbórer a lelkére kötötte, hogy sürgősen készítse el és a számlát küldje a község házára. Ezzel, a jól végzett munka után, felkereste a falu jegyzőjét, ahol mint az ujonnan kinevezett apatini polgármester mutatkozott be. A jegyző rövid megrökönyödés után nyomban észrevette, hogy elmebajossal van dolga, de a tagbaszakadt Kettenbórerrel nem tartotta tanácsosnak kikezdeni. Épp ezért megtörtén lehallgattotta ősz fejét egy gyerektartási peraktáira, behívta az összes hivatalnokokat, akik előtt Kettenbórer I. a már öt annyira jellemző keménységgel kijelentette, hogy rendet jött csinálni, mert nem tudta nyugodtan nézni tovább ezt a »disznó rumlit«, ami a falu becsületével játszik könnyelműen. Majd referálattott magának, átnézte a telegkönyveket, születéseket és halálozásokat és felvázolta röviden jövő programját. Eszerint elsősorban átszervezi a rendőrséget, a bankokat szekvesztrum alá helyezi és az idegenforgalmat növelni fogja, de főleg a halászatot, vadászatot és a krumpli-exportot. A hivatalnokok ekkor már elunták a dolgot, mert már deket harangoztak és körülfogták I. Kettenbórer és levezették szelíden a rendőri fogdába és minden feltűnés nélkül rácsukták a vaspántos ajtót. Másnap aztán mint jóindulatú örültet isten hírével kiengedték.

Kettenbórer magánkívül volt a családfintaság miatt. A már kész plakátokat a hóna alá csapta és minden sarkon kiragasztott egyet. Estére az egész község Kettenbórer kiáltványán szörnyülködött, aki aztán felháborodottan megalakította az apatini ellenkormányt. Az ellenkormány, amely két dunai halászból, egy letört fiakkerosból, egy facér kőmivésből és Kettenbórerből állott, a »Lila harcához« címzett halászcárdában üttötte fel ideiglenes székhelyét. De itt sem sokáig maradhatott, mert a koc-

máros, aki régi Kormánypárti mameluk volt, a ki nem egyenlített cehek feletti elkeseredésében — mi telhetett tőle? — száműzte csárdájából I. Kettenbórer, mint egy cipészt. Kettenbórer csak életfogytiglani börtönnel sújtotta az árulót, mert minden rossz természete ellenére is humanista volt.

Augusztus 6-án délután fél három órakor I. Kettenbórer különkihallgatáson fogadott, mint a sajtó képviselőjét. Marcona testőrök között fogadott I. Kettenbórer, a népszövetség elnöke és másfélóra hosszat fejtegette programját és terveit. De ezeket még nem szabad nyilvánosságra hozni.

— Még nem elég érettek rá az eszmém — mondta komolyan és megkért, hogy ha irok róla, vegyem őt komolyan. Egész komolyan megígértem neki, hogy komolyan fogok írni az egész Kettenbórer drámáról. A legkomolyabban.

m. a.

SAKK

13. számú játszma.

Játsszók a new-yorki nagymester-versenyen.

Janovski	Réti
1. d2—d4	Hg8—f6
2. Hg1—f3	g7—g6
3. h2—h3	

Világos F4-et akar játszani, s ezért gondoskodik a futó visszavonulási útjáról, ha a sötét huszár megtámadja.

3.	Ff8—g7
4. Fc1—f4	b7—b6
5. e2—e3	c7—c5
6. c2—c4?	

A játszmaesztétés oka c2—c3 volt a helyén.

6.	c5×d4
7. e3×d4	0—0
8. Hb1—c3	d7—d5!
9. Ff1—e2	Fc8—b7

A sötét futók uralkodnak a vonalokon.

10. b2—b3	Hf6—e4!
A huszár nem üthető, mert a d4 gyalogos elvész.	

11. Ba1—c1	He4×c3
12. Bc1×c3	d5×c4
13. b3×c4	

Sötét elérte, hogy világosnak függő gyalogosai vannak. (Igy nevezik az izolált c és d gyalogost.)

13.	Hb8—c6
14. Bc3—d3?	Hc6—a5
15. c4—c5	Vd8—d5
16. 0—0	

Világos fölládozza az a gyalogost, hogy levegőhöz jusson.

16.	Vd5×a2
17. Bf1—e1	Va2—d5
18. Fe2—f1	Fb7—a6
19. Bd3—c3	Fa6×f1
20. Hg1×f1	Ha5—c6
21. Ff4—e3	Ff8—d8
22. Vd1—c1	b6—b5
23. Be1—d1	b5—b4
24. Bc3—c2	a7—a5
25. Hf3—g1	

Világos a huszárt f4-re szeretné játszani, hogy a vezért d5-ről elkergesse, azonban nem éri el célját.

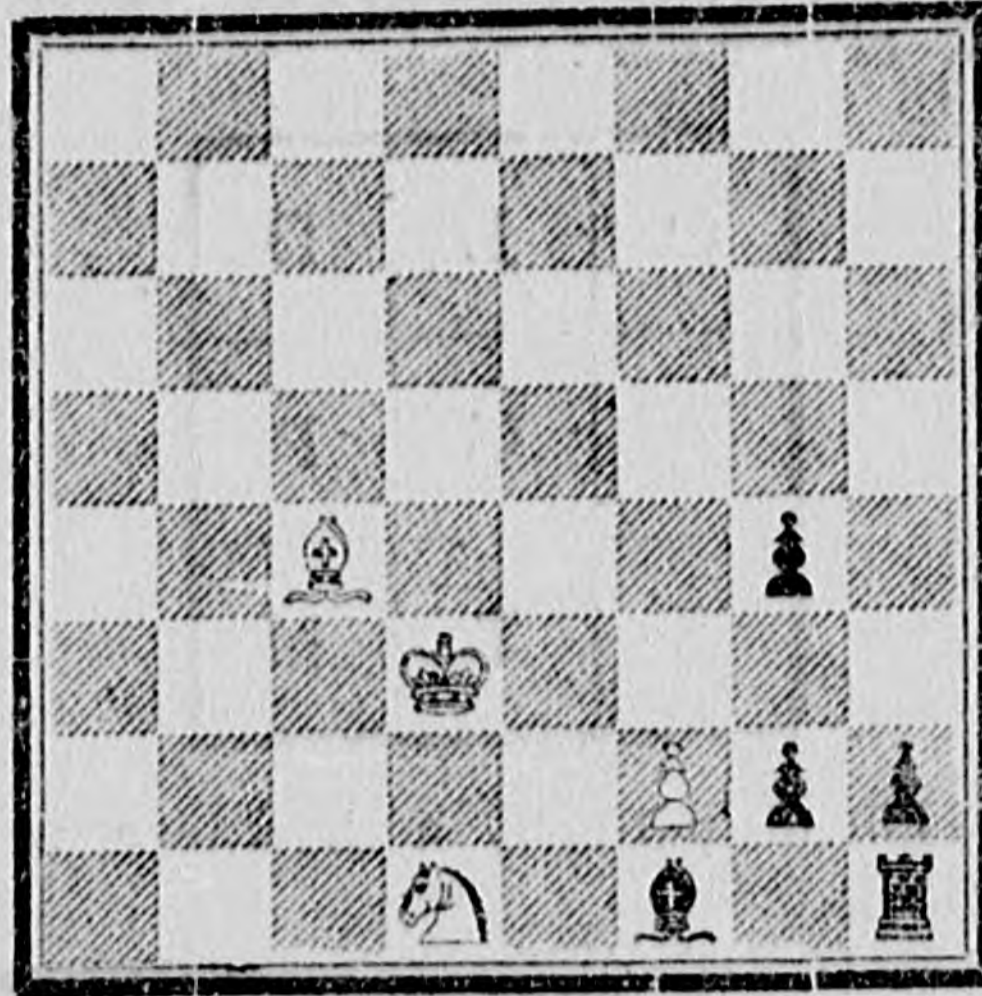
25.	a5—a4
26. Hg1—e2	b4—b3
27. Bc2—d2	a4—a3
28. He2—f4	b3—b2
29. Vc1—c3	Vd5—f5
30. Hf4—d3	Fg7×d4
31. Fe3×d4	Bd8×d4
32. Kf1—g1	Bd4×d3

Csinos kombináció.	
33. Bd2×d3	Vf5×d3
34. Vc3×d3	a3—a2

35. Kg1—h2 a2—a1V
36. Bd1—b1 Ba8—b8
37. h3—h4 Va1—a4
38. g2—g3 Va4—d4
világos egy pár jelentéktelen lépés után feladta.

14. számú végjáték.

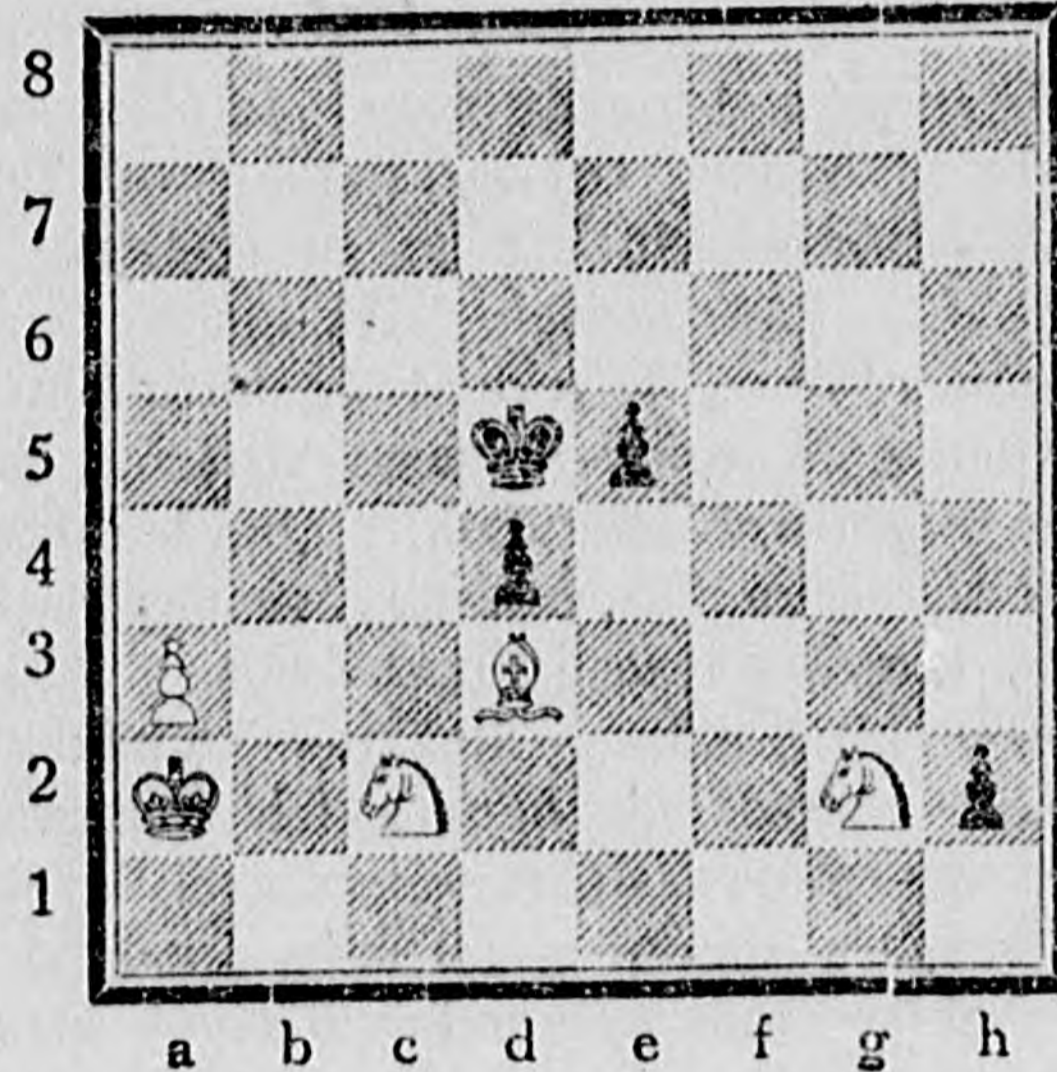
Vartus Károly (Senta)
(átdolgozás.)



Világos indul és nyer.

15. számú végjáték.

H. Mattason (Riga.)



Világos indul és nyer.

A 12. sz. végjáték diagramjában hiba csuszott; a 3-on nem huszár hanem futár áll.

Megfejtések.

7. szám: 1. Ha6×c7 Hd5×c7 2. Bb8—a8+ Hc7—a8+ 3. Kd8—c8 Ha8—c7 4. Hc8×c7. Helyesen fejtették meg: Dr. Stein Nándor (Sombor), Puskás István (Velika-Kikinda), Jany Albert (Sombor), Ortmann Fidé (Osijek), Taus László (Szekic) ifj. Szöke Vendel (Mali-Idjós), Neoplanta (Novisad), Herbatin Kálmán (Mali-Idjós), Puskás György (Vrsac.)
8. szám: 1. Fb7—e4+ Kgh—h6! 2. b6—b7 Fg7. 3. b7—b8F!! 3. b7—b8V? Sötét Fg7×e5-re patot ér el. Helyesen fejtették meg: Dr. Stein Nándor, Neoplanta, Ortmann Fidé.

9. szám: 1. Fb4 Kf7, 2. a4 Ke6 (Ke8 3. a5, Kc8 4. Fd6 Kc8 a6 és nyer). 3. a5 Kd5 4. a6 Kc6 5. Fa5! d5, 6. Kg2 és nyer. Helyesen fejtették meg: Dr. Stein Nándor, Neoplanta, Ortmann Fidé, Taus László, Puskás György, Jany Albert.

Szerkesztői üzenetek

Hü olvasó. Kiváltott és nem használt amerikai hajójegyet Amerikába kell viszaküldeni, mert a pénzt csak a jegy kiváltójának adják vissza. Itt a jegy nem értékesíthető.

Munkás. Ilyen természetű közleményekhez okvetlenül szükséges a szerző megnevezése.

M. K., Kragnjevac. Amerikába küldött munkatársunk visszatérése előtt elintézte a rábizott ügyek közül azokat, amelyek elintézhettek voltak. Miután már nem tartózkodik Amerikában, újabb megbízásokat természetesen nem fogadhat el.

Legcélszerűbb, ha az Amerikai Magyar Népszavába (Newyork) egy apróhirdetést helyez el

G. K., Pancsevo. 1. A katonai szolgálati idő leszállítása nem vonatkozik a katarói haditengerészeti iskola másfél éves tanfolyamára, amelynek növendékeit önkéntes jelentkezés alapján vették fel. A háromévi továbbtanulás kötelezettsége annak az anyagi támogatásnak ellenértéke, amelyben a tanfolyam növendékei részesülnek. Aki ennek a vállalt kötelezettségnek nem akar eleget tenni, tartozik visszafizetni az ellátás és ruházás költségeit, amelyek összegét a megállapodás feltünteti. Családfenntartónak a katonai szolgálat alól való fölmentés szempontjából csak azt tekintik, aki a család egyedüli munkabíró és keresetképes tagja és akinek apja kora és egészségi állapota miatt keresetképtelen és jövedelem nélkül van. 2. Beográdi munkatársunk dr. Flamm József (Prizrendka ul. 6.)

Staribeceji olvasó. 1. Gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvánnyal veszik fel a műegyetemre, ahol négy évi tanulás után nyerhető el a gépészmérnöki oklevél. Középiskolai továbbtanulás céljából nem adnak jugoszláv állampolgárnak uttlevelet Magyarországra. 2. A munkásszatóriumba való felvétel a helyek megüresedésével a beutalás sorrendjében történik. Mindenesetre forduljon a szubotica munkásbiztosító pénztárhoz és sűrgesse meg a felvételt.

Baranyai. Ha a felvevő bemondásai nem felelnek meg a tényleges állapotnak, akkor a kártyapartit már a bemondott figurákkal együtt elveszterte. Ugyanaz az eset, ha színre nem ad színt, holott van az a színe. A rensz természetéből következik, hogy ilyenkor a vesztes minden figurára vonatkozik. Azonban ahol barátságosan és kicsibe megy a játék, fel szokták oldani a felvevőt a rensz konzekvenciái alól és megelégszenek a parti érvénytelenítésével.

Költő. Nyugodjék meg, ön nem az, agodalmai tehát feleslegesek. Versei szintén.

Fonott FAREDÖNYÖKET
És esszlingi REDÖNYÖKET
prompt és szolid kivitelben szállít
BENCZE ANTAL ÉS FIA
redőnygyára
VEL-BEČKEREK (Bánát)
Ugynökök keresztelnek

JUGOSLAVIJA
ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
BACSMEGYEI FŐTELEPEI:
NOVISAD
Petra Zrinjskog 36
Telefon 55
SUBOTICA **SOMBOR**
Kr. Aleksandra 7. Trg V. Stepanovića
Telefon 303 2367 Telefon 216

A LEGUJABB ZENEMŰSLÁGEREK:
Jó estét kívánok, megjöttek a temesvári huszárok
A létező legjobb csárdás 12 Din.
Ahogy engem ver az Isten. Várad Aladar leg-
nagyobb sikerű dala 12 Din.
Meghalok utánad. Kálmán—Györi szenzációs
operettje. 2 fűzetben 18 Din.
MORAVETZ KIADÁS, MINDENÜTT KAPHATÓK

Schicht  **SCHICHT-szappan a SZARVAS védjeggyel**
a világ legjobb és használatban legolcsóbb szappana
Ügyeljen a SCHICHT névre és a SZARVAS védjegyre.

EREDETI

5125

HAVRE NEW YORK
PARIS FRANCE



FRENCH LINE
COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE.

Gyors- és postahajók
utasok továbbítására Amerikába.
Felvilágosításért és hajójegyért forduljon
az SHS. királyságbeli vezérképviselőhöz:

ZAGREB
Mihanovićeva ulica 4.
BEOGRAD BITOLJ LJUBLJANA
Karagjorgjeva 101. Kolodvorska ul. 41.
Vezérképviselőt:
SLAVENSKA BANKA D. D. ZAGREB
Sürgőnycím: TRANSAT.

Rejtvény.

AAAAA szto




A mult vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése

Felfordult világ
Helyesen megfejtették 369-en.
Könyvjutalmat nyertek: 1. Kertész Irénke Malidjos, 2. dr. Barta Adám Subotica, 3. Licht Sándor Bajmok, 4. Petkovič Kálmán Cantavir, 5. Reisz László Vel.-Bečkerek, Miletićeva ul. 47. 6. özv. Szombathy Tiborné Mokrin.

Építetők figyelmébe!!
Kérjen bármely bácskai állomásra ajánlatot téglaszükséglete beszerzése előtt
Kovács Antal
téglaipárostól
Subotica

Könyvelőt
nőtlen, mérlegképes, ki szerb, német és magyar levelezést önállóan végez, mielőbbi belépésre keresek. Ki műszaki cégeknél mint ilyen már működött, előnyben részesül. Kimerítő ajánlatok, igények és referenciák megadásával — „Megbízható” jeligére — Schmolka hirdetőirodában Novisad, Futoški put 2. intézendők. 5582

Borpréseket és szőlőzuzókat
a legolcsóbban szállít az
Osijeki vasöntőde és gépgyár r. t. Osijeken



Vezérképviselőt a Vojvodina részére:
MAVRO HEINRICH
NOVISAD, Temerinska 9. Telefon 416.
4235

Cipő-különlegességek
mérték után legolcsóbban kaphatók
Markottnál
Novisad,
Miletićeva (Kenyér) u. 15
4275

ZONGORÁK
pianinók dus választékban gyári áron, hangszerék és alkatrészei nagyban és kicsinyben kaphatók
PRÁGAINÁL
VEL-KIKINDÁN.

Beogradban havonként **1600 dinárért** felső leányiskolai hallgatóknak legelsőbrangú **penziót nyújt** modern lakással rendelkező, németül és magyarul beszélő urnő. Alpár Boriska, Kosovska ul. 53.

Stock motoreke
75 HP két évig használt szántás közben megtekinthető, továbbá 5-ös Hoffer Schranz komplett eséplő garnitúra két éves, a gazdaság felosztása miatt olcsón eladó. **VIKTOR SCHMIDT**
Požega.

Kézikötőgépek (Handstrickmaschinen) német gyártmány
Körkötőgépek (Rundstrickmaschinen) automatikus amer. gyártmány
Gombolyítógépek (Spulmaschinen) német gyártmány
Gyapjufésülőgépek (Raumaschinen)
és minden rendszerű TÜKBEN állandó raktár
ALFRED KOZMA, OSIEK
I. Županjska ulica 42.
A Feliks Lederer Wien-i cég vezérképviselője

ÜGYVÉD
szerémi, szerb, fiatal, magyarul és németül beszél, átmenne a Vajdaságba. Reflektál egy nagyobb, elsőrangú irodára, főképpen törvényszéki városban. Kezdetben mint társ vagy irodavezető. Ismeri a fővárost. Bővebb ajánlatokat a kiadóba „Ügyvéd” jeligére.
5879

KIS HÁZTELEK KERESTETIK AZONNALRA
Hely és ár megjelölésével. — Subotica I. Post Restante M. 70.

LOKOMOBILOK 10-600 HP
VOLF-LANZ új vagy teljesen átjavítva kipróbálva GYÁRI JÓTÁLLÁSSAL és SZERELESSSEL 4389
NYERSOLAJ-DIESEL-SZIVÓGÁZ-MOTOROK
Braća Fischer D. D. Zagreb
Pantovčak 1/b. Tekintse meg nagy raktárunkat.

TŰZIFA és FASZÉN
Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállításra vagonátvitelben és hajórakományként prima egészséges bükk, gyertyán, vegyeshasáb és dorongfát, továbbá száraz vilázott faszén a LEGOLCSÓBB napi árak mellett.
„DANICA”
Faipar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

Különlegességek
Üvegkészletekben és porcellán-ebédlőkészletekben
Porcellán Kőedény Táblaüveg
Befőttes üveg
Szállítja jutányos árban:
Benó József üvegkereskedő
Vel.-Bečkerek (nagy hid mellett)
3861

Legújabb szab. találmány! Kiváló ajándék!



B. O. B. BETON PÉNZ-SZEKRÉNYGYÁR R. T. VUKOVAR
Távíratcím BOB Vukovar Int. tele' on 56
Gyárt és szállít minden kivitelben **ACÉLBETONPÉNZSZEKRÉNYT AKTASZEKRÉNYEKET TRESSORAJTÓKAT STB.** a legszebb és legszilárdabb kivitelben
Vezérképviselőt és egyedárulást Jugoszlávia részére:
GOLDSTEIN ARMIN ügy. és biz. iroda, VUKOVAR
Képviselőt és bizományi raktár: **KRAUSZ EDE** butorkereskedő, **NOVISAD**
„REKA” ügynöki iroda, **NOVI-VRBAS**
K. PANIĆ, BEOGRAD, TOPLIČIN VENAC 19
Feltétlenül tűzbiztos!
Teljesen befőttesbiztos!

ארמיה כשרה
Aki ritualisan jól és olcsón akar étkezni **BEOGRADBAN** okvetlenül keresse fel
LÉWY M. ELIÁS, KOSER ÉTTERMÉT
Jakšičeva 11. (Tőzsdével szemben)
MAGYAR KONYHA.

NAGYBAN és KICSINYBEN AJÁNLUK:
Magánjáró átalakításhoz való acél és vasöntvényeket
DEBRECENI GÉPGYÁRI
Ekéket, Szecskavágókat, Répavágókat, Járgányokat, szénagyűjtőket vetőgépeket és
különböző gazdasági gépeket
KÖRTING MOTOREKÉT MŰTRÁGYÁT
SCHUMACHER RUDOLF FIAI STARI-BEČEJ

Grifatong Péter, Vel. Kikinda
Állandóan tart nagybani raktárt
üveg-, porcellán- és lámpa-áruban. Nagy választék **villamoscsillárokból** és a legszebb **luxustárgyakból** alkalmi és lakodalmi ajándék céljaira.
Urgyantott képerkeztesések és ablak-üvegezések pontosan eszlközöltetnek

226 **WEISZ JENŐ kefeárugyára**
Subotica, Telefonsz. 188.
AJÁNLUJ
KITŰNŐ MINŐSÉGŰ VERSENYEN KIVŰLI KEFE, ECSET, SEPRÓ, MALOMKEPE GYÁRTMÁNYAIT

BENZ kompressornélküli **DIESELMOTOROK**
malnok, villanytelepek, hajók stb. meghajtására. Vezérképviselőt: **NOVISAD, Željeznička ulica 105/107.** Postafiók: 159.
4781

Malomtulajdonosok figyelmébe!

Diesel- és szivógázmotorok

minden tüzelőanyag részére, lassujá-
ratuk és nehéz kivitelűknél fogva min-
den más gyártmányt felülmúlnak.

Költségvetést és műszaki felvilágosi-
tást díjtalanul küld:

Erdős Henrik és Tsa Novisad

Temerinska ulica 8. Telefonszám 3-35.
Sürgőnycim: „Erdőscomp“.

5969

Rejtettkép.

Hol a rendőr?



A múlt vasárnapi számban közölt rejtettképen
Péter és Jánost megtalálták 243-an.

I. díjat, a kötött dívatjumpert Beck Jenő kötött és
szövőtáru gyárából megnyerte Kopunovics Erzsébet
Subotica, Velebitska ul. 1.

II. díjat, a nagytöltképet Somogyi Eszti Debeljača
nyerte meg, aki nagytöltés végett küldjön be egy fény-
képet a kiadóhivatalba.

Beck Jenő kötöttáru üzeme Subotica, Pašićeva ulica 8.
gőzfűrdő mellett.

Fényképészek!

Droguisták!

Olcsó bevásárlási forrás. Friss Hauff, Verax
és Agfa, lemezek, Mimosa, Satrop, Weber,
Cellofix és Neptun papírok állandó raktára.
Vegyszerek, olajfestékek, ecetek, kartonok,
fényképészeti gépek a legolcsóbb árban.
Kérjen árajánlatot, esetleg próbarendelést.

ZSEITLIK BÉLA

fényképészeti cikkek nagykereskedése

VEL.-KIKINDA

5365

Műasztalosok!

Grünhut József és Fiai

Osijek, Aleksandrova ulica 7.

Mindenféle bútort készít, ugymint uri-
szobákat, hálószobákat, ebédlőket, továbbá
bük- és nyírfából készült hálószobákat
5500 dinártól feljebb. Irodabarendezések,
önálló szekrények stb. klub-garnitúrák 6500
dinártól feljebb.

Berendez kávéházakat, barokat, villákat.
Saját tervezet! Mérsékelt árak!

Bächer: acéleke, acélborona
és mindennemű modern
talajművelő eszköz

Dredeti Melichar: vető-
gépek
„UNICUM DRILL“ és kombinált
„IMPERATOR“ „WESTFALIA“
műtrágyaszórók

Mindennemű mezőgazdasági gépek!

**Bächer Rudolf
Melichar Ferenc**

Főlerakat: **NOVISAD**, kis Limán
Telefon: 522

5501

Wolfner géphajtószijak

szavatolt gödörcezerzésű

béke-minőségben,

valamint: varró-, kötősijak és gépszij-
crouponok újból vásárolhatók

Wolfner Gyula és Társa, Budapest
bőr- és gépszijgyárában

5784

Braća Lehner Subotica

Főtér és
Aleksandrova ulica

Férfi és női

divat ujdonságok

állandó nagy raktára dus választékban. 5338



Veliki Bečkerekben azonnal eladó

egy szép

modern emeletes ház

2 nagy lakással. Az egyik lakás azonnal be-
költözhető. Fürdőszoba és egyéb mellékkelyi-
ségek, szép kert stb. Érdeklődők szíveskedjenek
cimüket „Bečkereki ház“ jellegre a lap
kiadóhivatalának beküldeni. 5872

„VASKO“

kereskedelmi és bizományi iroda

Városi bérpalota Subotica Városi bérpalota

Közvetít, vesz és elad bel- és külföldi ingó és
ingatlan vagyontárgyakat

Elvállal mindenféle kereskedelmi, gyári, iparvállalati
és részvénytársasági könyvek vezetését, ellenőrzését,
felülvizsgálását, lezárását, leltár és mérleg készítését

Elfogad a biztosítás minden ázatára kiterjedő biz-
tosításokat

Átvész kereskedelmi, pénzügyi, ipari és egyéb váll-
alatok lépviseletét és ügynökségeit

Érvényesít bel- és külföldi követeléseket és azoknak
perenkívül vagy peres behajtásáról gondoskodik

Ad pontos és megbízható információkat a helyi piacra
vonatközzel

Foglalkozik a fizetésektelen cégek kiegyezése
körüli összes munkálattal

Érettségizett, 23 éves

Mérlegképes könyvelő

kinek gyakorlati kereskedelmi praksisa van,
szerb, horvát, német és magyar nyelvtudással,
elsősorú referenciákkal

állást változtatna

szeptemberi belépésre. Szíves megkereséseket

„TÖREKVŐ 23“

jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.



Komplett szikvizgyári berendezések

Szódaviz- és kracherlis apparátusok, vala-
mint szivók és az összes rezerva kellékek
és alkatrészek, szódavizesüveg-fejek gyár-
tása. Szódavizes- és kracherlis üvegek
állandóan raktáron és a legszolidabb
árakért kaphatók 4585

„TURJANAC“

Szódavizgépek és Szódavizesüveg-fejek Gyára
Žitni trg 7 ZEMUN Telefon 18

A novitativ 1923. iparkiallítás aranyéremmel kitüntetve

ZSÁKOK

juta, len és kenderből minden méretben, liszt, korpa, só, cukor,
szilvának stb. - Gyapju- és tollzsákok, szalmazsákok kike-
szítőtelepe - Jutabesszők és lenszövetek minden minőségben
Használt zsákok nagyban eladása

PONYVÁK

vagon, csépiógép és egyéb céra rendelésre 24 óra alatt el-
készünek

Olcsó beszerzési forrás minden vastagságu és minőségű

ZSINEGEK BEN

kütelárak, halászati cikkek, kerti- és tuzono-tömők, melon-
hevederek, takarók, speciális külföldi zsinegek és fonalak

SCHIFF ÁBRAHÁM

zsák-, zsineg- és ponyvanagykereskedő, ponyva- és
zsákkölesüzem intézet

NOVISAD, FUTAKI-UT 4. SZÁM

Telefonszám: 403 Sürgőnycim: JUTEŠI

Fiók: Beograd, Karadjordjeva ul. 21., a hajóállomással szemben

Telefonszám: 29-25 Sürgőnycim: KANAPIA

Fiókok: Bécs, Budapest, Zagreb

Kivánatra külön árjegyzékkel szolgálatunk! 1690

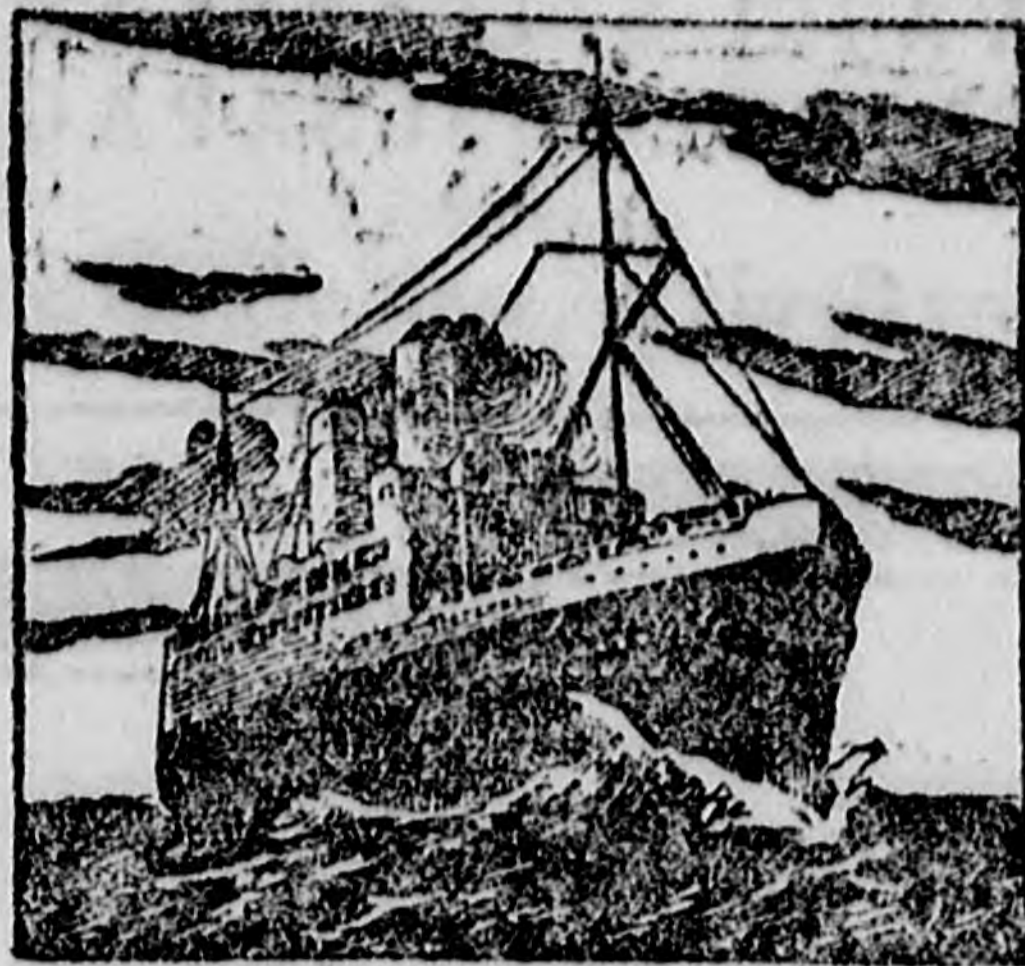
M A R I O L A A R C K R É M , P O M Á D É , P U D E R

a világ legkitünőbb szépítő szereit! Ha szép arcszínt, finom arc- és kézbőrt, vakító fehér, bársonyosan
sima testet akar, csak MARIOLÁT használjon. 1 tégely vagy egy doboz ára 10 dinár. Kapható mindenütt
vagy a főlerakatnál: NOVAKOVIĆ GYÓGYSZERTÁRA SOMBOR. Óvakodjék értéktelen utánzattól.

Ha ki akarja próbálni, úgy küldjön be 30 dinárt ajánlott levélben a gyárnak

Z E T A D . D . S O M B O R , B Á C S K A

Z E T A S O M B O R



Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom

Hamburg—Cherbourg—Southampton-ból
Newyorkba és Kanadába Cherbourg—
Liverpool—Southampton-ból Délamerikába
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires
Sanpaolo III. osztályú fülkék 2 és 4 ágygal
KÉNYELEM GYORSASÁG BIZTONSÁG

Levelezés minden nyelven

JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELET:

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseltek: Beograd: Karajorgjeva ul. 91.
Ljubljana: Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek:
Kralja Aleksandra 4. Sürgönycim: „Roymailpac“
Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Srpska
Prometna Banka Sarajevo és Gruzban. Sürgöny-
cim: „Prometna Banka“ 3145

Eladó téglagyár

amelyhez 5 lánccs föld
18 kamarás körke-
mence, a szükséges
egyéb felszerelés, szá-
rító felszerelés, szép la-
kóház, 500 □-öl szép
szőlő tartozik

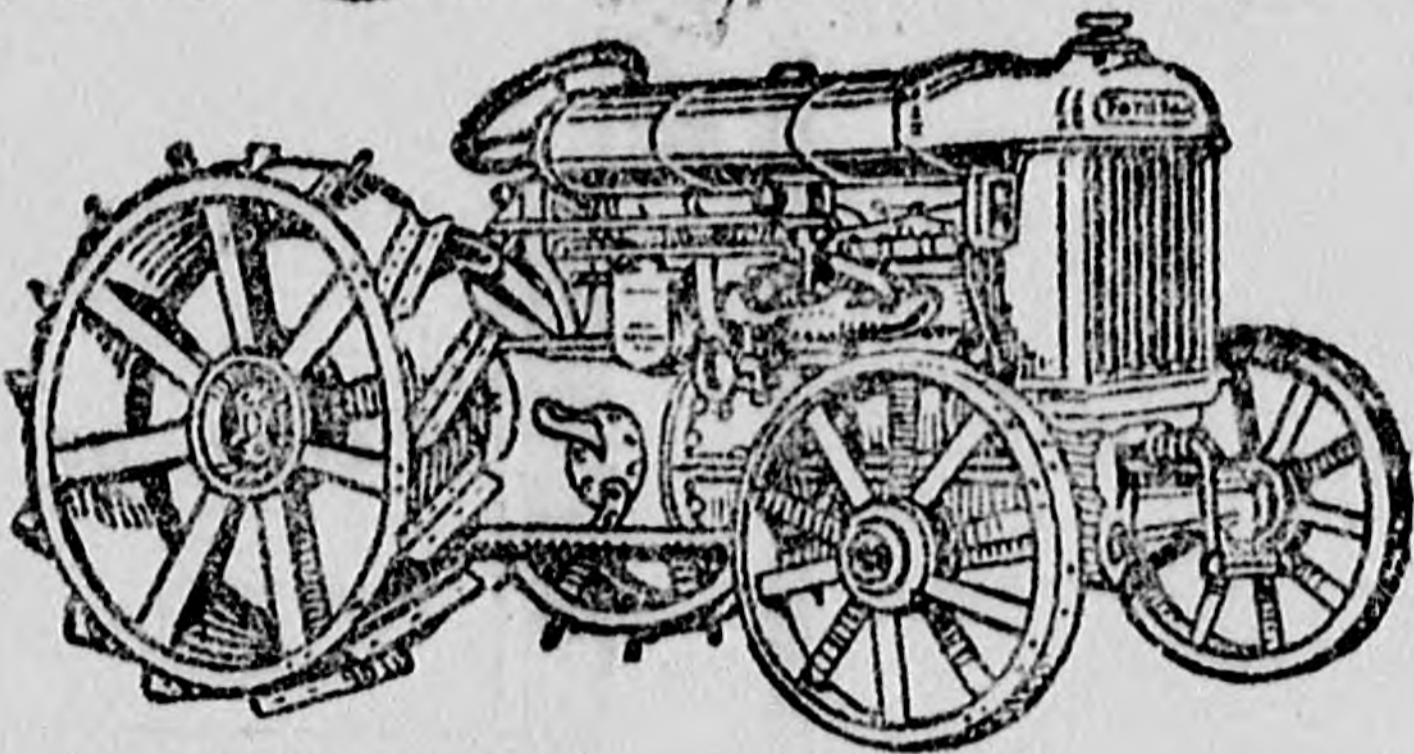
Gutwein Jakab és Fivére
téglá- és cserépgyárosok
Bačko-Petrovosele

A VELIKI-BEČKEREKEN 22 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ MESSINGER KAROLIN-féle LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET

a jövő tanévre modernül és higiénikusan berendezett internátusába felvesz
leánynövendékeket 6-tól 16 éves korig, kik elemi-, polgári-, felsőkercs-
de'ni iskolát, gimnáziumot látogatnak. Az intézetben a növendékek to-
vábbképzést nyerhetnek a német-, francia- és angol nyelvekben, zongorá-
ban, kézimunkában, festésben. Kitűnő ellátás, központi fekvés, fürdőszo-
bák, vízvezeték. Prospektust kívánatra szívesen küld az intézet

IGAZGATÓSÁGA

Fordson



Traktorok eredeti Oliver ekékkel
valamint

FORD AUTÓK

azonnal kaphatók

LÖBL SAMUEL és FIA-nál,
Autorizált Lincoln, Ford, Fordson képviselő
BAČKA-PALANKA 5898

Könnyű kereskedelmi öntvényt

(Kommerzguss) és

szürke öntvényt

minta és rajz után készít:

Osijeki Vasöntőde és Gépgyár Rt.

Osiječka Ijevaonica Željeza i tvornica
strojeva d. d.

Osijek

Vezérképviselőt és mintalakat
a Vojvodina részére:

Mavro Heinrich, Novisad

Temerinska ul. 9. Telefonszám: 416

UJONNAN MEGNYILT NOVISADI TELEPÜNK RAKTÁRRÓL SZÁLLIT:

Losonci „Record Drill“ egyszerű és
kombinált vetőgépeket

Műtrágyaszórókat. Ekéket és boronákat.

Kalmár-rostákat és Heid triőröket
Kühne és Eisenschimmel borpreseket és
szőlőszúzókat.

Kis petroleum motorokat 1—6 lóerőig.

„RECORD“

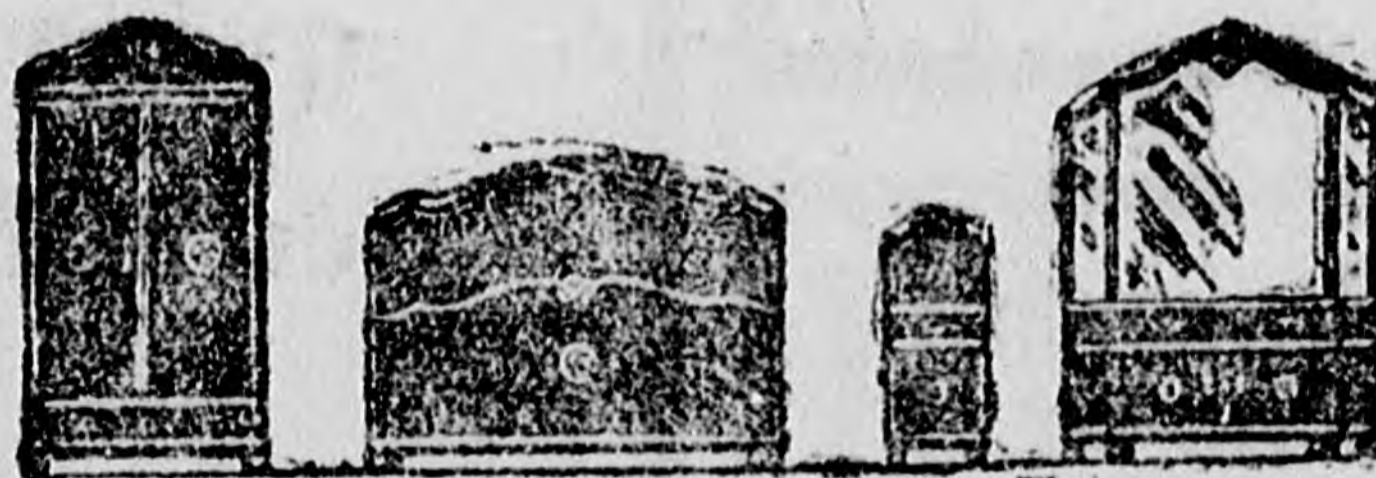
Ipari és Kereskedelmi Részvénytárs.
Novisadi fióktelepe

A MÁV gépgyár képviselője

1855 Temerinska 8. Telefon 335.

ERDÉLYI ANTAL

műbutor asztalos és lakásberendezési
vállalat Subotica



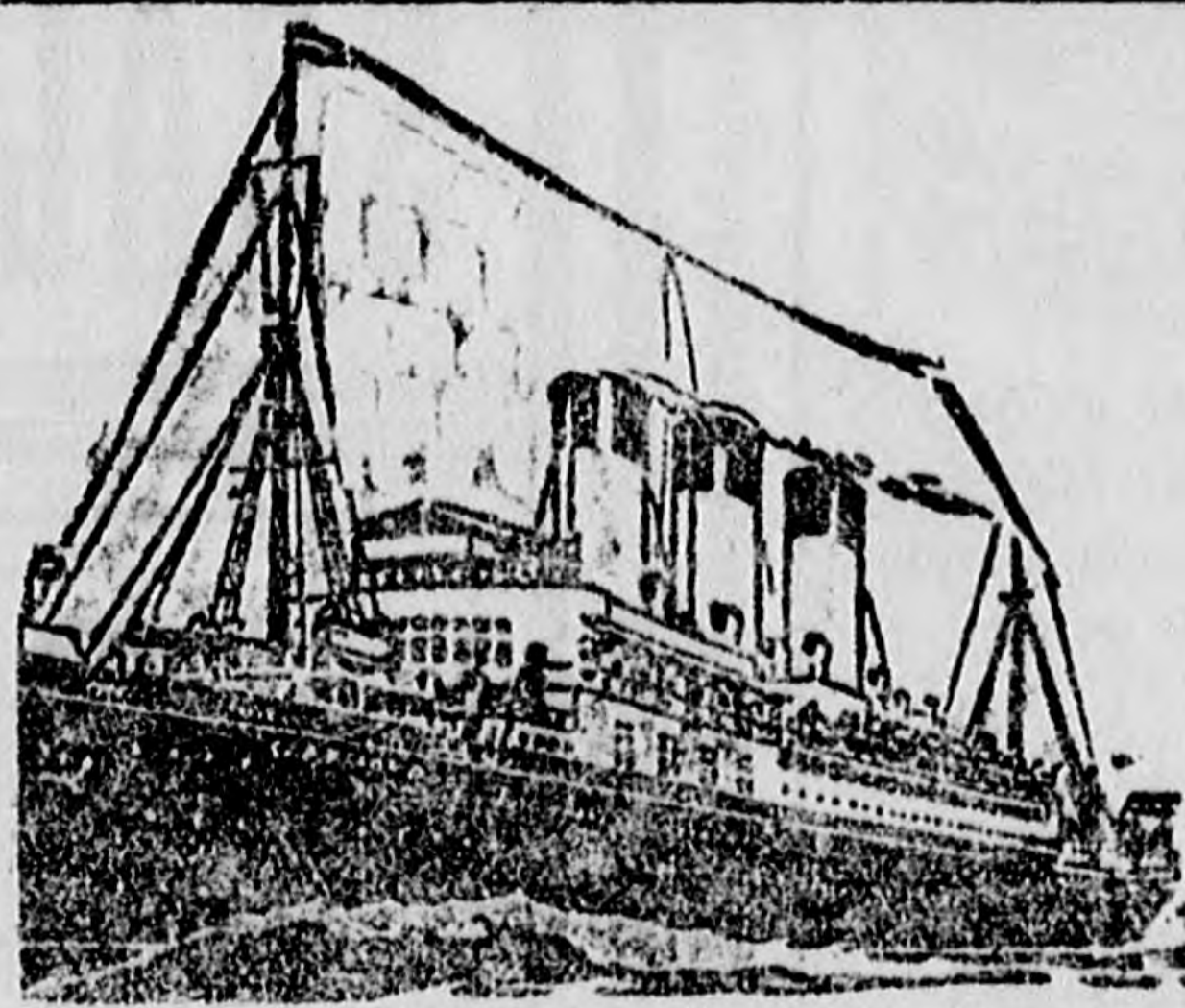
Üzlet: Sudarevićeva ul. 4. — Műhely: Lifka
mozi udvarában.

I.-a MESZET

SZÁLLIT

SJEDINJENE KREČANE D. D.
EGYESÜLT MÉSZMŰVEK R. T.
ZAGREB, VLAŠKA ULICA 40. SZÁM
TELEFON 69 és 21—30.

novi-marofi és oćurai modern berendezésű
mészműveiből. Trágyameszet poralakban.
Havi teljesítmény cca 150 vagon. 5043



HAMBURG-DÉLAMERIKAI GŐZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG

A legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajók, I., II.
és III. osztályú fizető, valamint ingyenutasok részére.
A transportok indulnak minden 9-ik napon, Argentí-
niába, Braziliába és Uruguayba. Felvilágosítás ingyen,
magyarul, németül és szerbül.

Veliki Bečkerek, Aleksandrova ul. 27
Beograd, Balkanska ul. 49
Zagreb, Senoina ul. 30 1734

Palace Hotel „bišanji“ Novi-Vinodol

Szeptember 1-től kezdve elsőrendű penzió
szobával együtt személyenként s naponként
80 dinár

Közelebbi felvilágosításokkal szolgál a
Szállodaigazgatóság

Villa „SAN MARINO“, Novi-Vinodol

PARAFFIN

valódi amerikai minden mennyiségben kapható:

Ernst Fülöp cégnél

a STANDARD OIL COMPANY OF NEW-YORK

képviselőjénél Sombor 5742

Óvja
vagyonát és birtokát
a tüztől!

A be nem biztosított s megtéríthetetlen tárgyakat
kötelessége mindenkinek a tűzkár ellen megvé-
deni. Mielőtt házat, gyárat, műhelyét stb. tüztől
készülékekkel felszerelné, kérdezzen meg szakembert.
Sok ezer bebizonyult esetben fojtotta el a tüzet a

„MINIMAX“

s mentett meg vagyont, életet. Vezérképviselő:
STEFFEN EBERHARD, NOVI-SAD
Futoški put 82.

Nagyban!

Uri-, női- és gyermekkabátok, ruhák különböző
kivitelben, jumperek, swetterek, blouzek,
Bébéruhák, sapkák, sportharisnyák etc.

ANNABRING JÁNOS

Kötött árak

GYAPJUFONÓDA
és KÖTŐDE

NOVIVRBAS

Kicsinyben!

Bel- és külföldi gyapjuk, hazai jubgyapju-
fonalak nyersen és festve, valamint szőnyeg-
fonalak a legolcsóbban kaphatók

TELEFON: 33 - Tekintse meg pavilonomat
az I. vrbasi kiállításon VIII. 10—20

HAMBURG és SISIĆ
BŐRÖNDŐS, SOMBOR

4050

Mintakollekciókat ren-
désre szállít engrosban.

SVÁJCI SZITASELYMEK
SVÉD GOLYÓSCSAPÁGYAK

Kaphatók:

Kemény Gyula műszaki cégnél Subotica

TELEFON: 29.

2240

„PRIMARIUS“ *VEGYÉSZETI*IPARMŰVEK
SUBOTICA TELEFON 885

„PRIMARIUS“ PADLÓLEMEZ

a világ összes nagyobb álla-
maiban szabadalmaztatás alatt.
A Primarius padlólemez min-
den eddigi gyártmányu lemezt
felülmul. Mindenhol kell, hogy
használatban legyen. Előnyei:
teljesen szagtalan, fertőtleníti,
legkönnyebben tisztántartható,
miután csakis vizes ruhával
törlendő fel tetszés szerint bár-
mikor, nedvességtől óv, rajta
járás kellemes, a legnagyobb
strapát könnyen álló, nagyon
szép, télen meleget tart, nyá-
ron hűsít. Padlózat akár deszka,
akár téglá, akár cement, akár
földes, minden helyiségben ki-
tűnően alkalmas. Bankokban,
üzletekben, raktárakban, kony-
hákban, iskolákban nélkülöz-
hetetlen. — Egyedül gyártja:
„Primarius“ Vegyészeti Iparművek

Övaskodjunk az utánzattól,

ezt csakis a gyár közvetlen és saját tisztviselői árúsítják!

NOVI-BRIBASZI GYUFAGYÁR

GYÁRT ELSŐRANGU SVÉD-, KÉNES-
és RÓZSASZALÓN GYUFÁKAT

SZÁLLIT FAGYAPOTOT.

„GREINITZ“

VASIPAR- és KERESKEDELMIRÉSZVÉNYTÁRSASÁG
NOVISAD

RAKTÁRON:

VASGERENDA, BETONVAS,
RUD-, ABRONCS- és IDOMVASAK,
PLÉH, FEKETE és CINKEZETT,
SODRONY és SODRONYSZÖG,
WINTER-FÉLE TENGELYEK,
„GARANTIE“ TRÁGYAVILLA,
GYALUÁRU és CSAVARÁRU,
KERESKEDELMI ÖNTVÉNYEK,
ÖNTÖTT és EMAILIROZOTT
EDÉNYEK,
VALAMINT MINDENFÉLE VASÁRU

Putzmittelwerke „GLOBUS“ K. G. Vukovár

(Testvérvállalata a Fritz Schulz jun. A. G. Leipzigi gyárnak)

Táviratcim: „Komisionale“

Int. telefon 11.



Gyárt
és szállít:

„GLOBUS“

Putzextrakt, a legjobb fémtisztító szer az összes
fémekhez. „GEOLIN“ a legjobb folyékony
fémtisztító. „GLOBIN“ valódi francia terpen-
tines cipőkrém. „GLOBELLA“ parkett- és
padló fénymáz.

„GLOBELINE“ kályhatisztító szer
stb., stb.-t.

5351

ISMÉT MINDENÜTT KAPHATÓ!



Övaskodjunk a silányabb minőségű utánzatoktól!

Csak eredeti végjegyű cikkeinket fogadják el.

ÜGYELJEN A CIMRE

ÜGYELJEN A CIMRE

NINCS TÖBBÉ DRÁGA
HARISNYA
ENGLER ALBERT

harisnya áruházában, ahova óriási menyi-
ségű harisnya érkezett hallatlan olcsó
árakban

HUSPIAC, BREUER és LÖWI MELLETT

KEVÉS HASZON NAGY FORGALOM

5715



GROZIT BŐR- FEDÉLLEMEZ

Erős

Tartós

Vihartálló

Gyártja: Beogradi asphalt és kátrány vegyitermékek gyára

Sürgőny cím: GROZIT.

Beograd, Vuka-Kararadjica 6.

Telefon: 27-20.

Csak az a valódi Grozit bőrlemez, melynek tekercei ezen címkével vannak ellátva.

Utánzatot ne fogadjon el!

Gyártunk: Asphalt fedéllemez, kátránylemezt, asphaltszigetelőlemezt, asphalt mastixót, Bitument, keményszurkot, lágyszurkot, kőszénkátrányt, karbolineumot, facementet, falasphaltot nedves falak szárazzá tételére. Vállalunk tetőfedést bőrlemizzel és kátránylemezzel, asphaltmunkálatokat tiszta természetes asphalttal több évi jótállás mellett.

Subotikai képviselő és lerakat

Novisadi képviselő és lerakat

Schweiger i Drugovi cégnél

Emerich Gerő cégnél

Sombori képviselő és lerakat: GOLDFAHN & COMP.

JUTALOM!

„Tribor“ védjegyű toalett-szappanaim megismertetésére a következő jutalmat írom ki: **A-D-D-I-N-O-V-V** A betűket akként kell összeállítani, hogy egyik nemzeti ünnepünk nevét adják meg.

A következő díjak kerülnek kiosztásra:

1. díj 1 perzsaszőnyeg vagy 1 kerékpár **2. díj** 1 porcellánkészlet 12 személyre vagy 1 bőr utazóbőrönd **3. díj** 1 elegáns fonott készlet vagy 3 méter angol szövet
továbbá még 96 vigasznyeremény 3 darab elegáns dobozba csomagolt „TRIBOR“ szappan

Ezt a 100 nyereményt a megfejtők számára való tekintet nélkül kiadom.

Azonkívül kiosztok még három jutalmat és pedig

I. 50.000 megfejtőnél

egy teljesen új 2½ HP motorbiciklit vagy egy négy személyre szóló és 3 heti tartózkodásra jogosító utalványt Dubrovnikba és vissza.

II. 100.000 megfejtőnél

egy új négy üléses „Ford“-autót, vagy egy a London melletti wembleyi kiállításra és vissza, két személyre és 8 napi tartózkodásra jogosító utalványt.

III. 200.000 megfejtőnél

egy teljesen új négy üléses „Ford“-autót vagy egy 4 személyre szóló és 14 napi tartózkodásra jogosító utalványt New-Yorkba és vissza.

Megfejtési feltételek:

1. Minden résztvevő köteles 10 dinárt egy ajánlott levélben vagy a 33409. sz. postatakarékpénztári számlára vagy postautalványon Antun Kaličić, Zagreb, Draškovićevea ul. 58. beküldeni és a beküldő pontos címét megadni. — Minden résztvevő kap egy darab finom „Tribor“ jegyű szappant, melynek kicsinybeni eladási ára 10 D.
2. Az összes nyerők nevei 1924. szeptember 14-én közhirrétételnek minden lapban, amelyben ez a jutalomkiírás megjelent.
3. A rejtvénypályázatok beküldési határideje 1924. aug. 23.
4. A nyeremények továbbítása költségmentesen történik.
5. A nyeremények kisorsolása egy kir. közjegyző, egy ügyvéd és cégem egyik alkalmazottjának jelenlétében történik. Az én személyzetem a pályázatban nem vehet részt.
6. Minden résztvevőnek ki kell jelenteni, hogy a fenti feltételeket ismeri.

**ANTUN KALČIĆ, ZAGREB
SZAPPANGYÁROS**

**FABRIKA ŠEĆERA
AKCIONARSKO DRUŠTVO**

**Az ország
legnagyobb
cukorgyára**

**A verbászi
kiállításon
külön pavillon**

**BÁCSMEGYEI CUKORGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**